

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva
soukromého**

Vypracoval:

Bc. Adam Matoušek

Vedoucí práce:

JUDr. Oto Kunz

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Adam MATOUŠEK**
Osobní číslo: **R17M0190P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva soukromého**
Zadávající katedra: **Katedra mezinárodního práva**

Zásady pro vypracování

- 1) Úvod
- 2) Historie Evropské unie
- 3) Velká Británie a výhody vlivu Evropské Unie, Unijní programy
- 4) Vysvětlení pojmu Brexit
- 5) Dopady Brexitu pro Velkou Británii
- 6) Dopady Brexitu pro Evropskou Unii
- 7) Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva soukromého
- 8) Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Viz seznam literatury

- Drama zvané brexit – Marek Jarolím

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Oto Kunz, CSc.

Katedra mezinárodního práva

Datum zadání diplomové práce:

1. dubna 2019

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2021

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Oto Kunz, CSc.
vedoucí katedry

Prohlašuji,

že diplomovou práci na téma Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva
soukromého jsem vypracoval samostatně.

V Praze dne

Podpis

Rád bych tímto poděkoval panu JUDr. Otovi Kunzovi za odborné konzultace a rady v průběhu zpracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	8
1. Historie Evropské Unie.....	9
1.1 Vstup Velké Británie do Evropské Unie.....	12
1.2 Obavy z Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO).....	12
1.3 Přehodnocení situace a přijetí do Evropského společenství.	12
2. Velká Británie a výhody vlivu Evropské Unie, Unijní programy	14
2.1 Čl. 50 Smlouvy o evropské unii.....	16
2.2 Důvody k referendu o vystoupení Velké Británie z Evropské unie.....	18
2.3 Problém Skotska.....	20
2.4 Milníky Brexitu.....	20
3. Dopady Brexitu pro Velkou Británii	25
3.1 Čtyři roky naprosté nejistoty	25
3.2 Problémy pro Británii.....	27
3.3 Dopady Brexitu pro Evropskou Unii	30
3.4 Brexit může zvýšit ceny	31
3.5 Dopady brexitu na evropskou ekonomiku	31
3.6 Dopady Brexitu pro České firmy	32
3.7 Brexit a jeho dopad v Irsku	35
4. Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva soukromého	38
4.1 Brusel I bis	40
4.2 Řím I.....	41
4.3 Nařízení Brusel II bis	41
4.4 Právní vztahy s cizím prvkem.....	42
4.4.1 Vztah předpisů Řím I a Řím II.....	42
4.5 Mezinárodní příslušnost	42

4.6	Uznání a výkon rozhodnutí	43
4.7	Situace ve Velké Británii	44
4.8	Souhrn	46
4.9	Mezinárodní soudní příslušnost	46
4.10	Problémy v soukromém právu.....	48
4.11	Korporátní právo	49
4.12	Oblast průmyslového vlastnictví a autorských práv	50
4.13	Kartelové právo	50
4.14	Insolvenční právo	51
4.15	Rodinné právo	51
5.	Závěr	53
6.	Resumé.....	56
7.	Použité prameny	58
7.1	Knižní prameny	58
7.2	Internetové zdroje.....	58

Úvod

Dne 31. ledna 2020 vystoupilo Spojené království z Evropské unie po 47 letech členství v Evropské Unii. V souladu s dohodou o vystoupení se tak oficiálně stalo tzv. třetí zemí a již se tudíž neúčastní rozhodování na úrovni EU. Evropská unie a Spojené království se však dohodly na tzv. přechodném období, které trvalo do 31. prosince 2020. Do té doby pro občany, spotřebitele, podniky, investory, studenty a výzkumné pracovníky v EU i ve Spojeném království vše fungovalo jako obvykle. Až do konce přechodného období se totiž na Spojené království stále vztahovaly předpisy EU. Od 1. ledna 2021 vstoupila v platnost nová Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a UK. Nový vztah bude podstatně jiný, než jak k tomu bylo dosud, kdy bylo Spojené království členským státem. Brexit je zkrácené označení pro průběh ukončení členství Velké Británie a Severního Irsku v Evropské unii. K tomuto aktu došlo vlivem rozhodnutí britských voličů v referendu, uskutečněném 23. června 2016. Referendum mělo *de iure* (podle práva) pouze poradní váhu, podle rozhodnutí nejvyššího soudu ve Velké Británii musel o vystoupení z Evropské unie rozhodnout parlament Spojeného království a poté o něm musela Británie požádat Evropskou unii na základě článku 50 Lisabonské smlouvy. Ta očekávala maximálně dvouletou lhůtu pro dojednání podmínek a ukončení členství. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku opustilo Evropskou unii 31. ledna 2020 v 23.00. Od 1. února 2020 se Velká Británie nacházela v přechodném období, během kterého bylo klíčové vyřešit závazky k Evropské unii. Obchodní dohoda byla nakonec po mnoha pokusech uzavřena dne 24. prosince 2020, kdy vstoupila v platnost dne 2. ledna 2021, spolu s ukončením přechodného období.

Téma Brexit mně velice zajímá, jelikož Velkou Británii mám velmi rád. Sám jsem v Londýně studoval dva měsíce a bydlel v anglické rodině, pochytil zdejší kulturu, a tudíž se rád vracím do tohoto prostředí. Ve své diplomové práci, bych se chtěl podrobněji zabývat Brexitem, jeho vývojem a dopadem nejen na vzájemný vztah s Evropskou unií ale primárně dopadem na mezinárodní právo soukromé.

1. Historie Evropské Unie

Historie Evropské unie je v této diplomové práci popsána v časových pásmech od jejího vzniku až do této doby. Jako první jsou uvedeny roky 1945–1959 s názvem „Evropa v míru – počátky spolupráce.“

Evropská unie vznikla se záměrem ukončit časté a krvavé války mezi sousedy, jež vyvrcholily druhou světovou válkou. V roce 1950 začíná hospodářské a politické sjednocování evropských zemí v rámci Evropského společenství uhlí a oceli, jehož cílem je zajistit trvalý mír. Zakládajících států bylo tehdy šest: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Atmosféru 50. let určuje studená válka mezi Východem a Západem. V roce 1957 je podepsána Římská smlouva, kterou se zakládá Evropské hospodářské společenství tzv. společný trh. Další období v letech 1960-1969 lze nazvat „Období ekonomického, hospodářského vzestupu“.¹

Hospodářství se v 60. letech daří, mimo jiné díky tomu, že země tehdejšího Evropského společenství neuplatňují ve vzájemném obchodě cla. Zakládají také společnou kontrolu produkce potravin.

Dalším popsaným obdobím v této diplomové práci a vlastně i období, díky kterému mi bylo umožněno zvolit si pro tuto práci název je období mezi roky 1970-1979. Jednalo se o období, v němž se Společenství poprvé rozšířilo. Stěžejním datem byl 1. leden 1973. K tomuto datu do Evropské unie vstupuje s Dánskem, Irskem také Spojené království, čímž se počet členských států zvyšuje na devět. V rámci regionální politiky Evropské unie se začínají převádět značné částky na podporu vytváření pracovních míst a budování infrastruktury v chudších oblastech. V evropských záležitostech se zvyšuje vliv Evropského parlamentu, jehož poslance mohou občané v roce 1979 poprvé volit přímou formou. V sedmdesátých letech 20. století se zintenzivňuje boj proti znečištění životního prostředí. Evropská unie přijímá předpisy na ochranu životního prostředí, ve kterých poprvé zavádí zásadu

¹ *Historie Evropské unie* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_cs

„znečišťovatel platí“. Dalším obdobím byla léta 1980-1989, kdy se měnila tvář Evropy. Známostou historickou událostí byl pak i pád berlínské zdi.²

V roce 1981 se stává dalším členem přesněji desátým Řecko a o pět let později do Evropské unie vstupují Španělsko a Portugalsko.

V roce 1986 byl členskými státy EU podepsán Jednotný evropský akt (JEA). Jedná se o dokument – smlouvu, na níž je založen rozsáhlý šestiletý program zaměřený na řešení problémů volného obchodu mezi státy Evropské unie, a kterou se vytváří jednotný trh.

Dne 9. listopadu 1989 dochází k zásadní politické změně. S pádem berlínské zdi se poprvé po 28. letech otevírají hranice mezi Východním a Západním Německem. V říjnu 1990 se oba německé státy spojí a Německo je znovu sjednocenou zemí. Období 1990-1999 je zvané „Evropa bez hranic“.

Následkem pádu komunismu ve střední a východní Evropě jsou si Evropané jako sousedé blíže. V roce 1993 je dokončen jednotný trh založený na čtyřech svobodách: volném pohybu zboží, služeb, osob a financí – kapitálu. 90. léta jsou také desetiletím dvou smluv: „Smlouvy o Evropské unii“ (tzv. Maastrichtské smlouvy) platné od roku 1993 a „Amsterodamské smlouvy“ platné od roku 1999. V roce 1995 získává EU tři nové členy, Finsko, Rakousko a Švédsko. Vznikly dohody zvané „Schengen“, které postupně umožňují cestování přes hranice bez pasových kontrol.

Období 2000-2009 je považováno za další rozšiřování společenství EU. Některé státy sdružené v EU přijímají společnou novou měnu „Euro“ – vstupují do eurozóny. Členské státy EU posilují spolupráci v oblasti boje proti trestné činnosti. Politické rozdělení Evropy na Východ a Západ je definitivně zaceleno v roce 2004, kdy do společenství vstupuje dalších 10 zemí včetně České republiky. K těmto se dále v roce 2007 připojilo Bulharsko a Rumunsko. Dochází k rozšiřování EU na východ Evropy. Všechny země EU ratifikují Lisabonskou smlouvu, která posléze vstupuje v platnost v roce 2009. Díky této smlouvě vznikly v EU moderní instituce, evropské orgány. Přínosem je efektivní způsob spolupráce členských států EU na

² *EU a Velká Británie: Historie vztahů a cesta k referendu* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/eu-a-velka-britanie-historie-vztahu-a-cesta-k-referendu-000142/>

evropské úrovni. Období 2010-2019 bylo náročné desetiletí. Evropa byla výrazně zasažena celosvětovou hospodářskou krizí. EU pomáhá několika zemím řešit problémy a zakládá tzv. „Bankovní unii“ s cílem zajistit větší bezpečnost a spolehlivost bank. Chorvatsko se v roce 2013 stalo 28. členským státem EU. Z evropských voleb v roce 2014 vzešlo nové složení Evropského parlamentu (EP), s větším počtem euroskeptiků. Koncem tohoto období vlivem válek v Africe a na Blízkém východě přišla migrační krize, vlivem této je stále mnoho lidí na útěku. Opouštějí své země a domovi, hledají útočiště v Evropě. EU stojí před výzvou, jak se o tyto lidi postarat a zároveň jim zajistit dobré životní podmínky a respektovat jejich lidská práva.³

Zdroj obrázku: <https://www.fxstreet.cz/brexit-privedl-loni-do-nizozemska-rekordni-pocet-firem.html>

³ *Historie evropské unie* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_cs

1.1 Vstup Velké Británie do Evropské Unie

Zdroj obrázku: <https://www.zdravotnickydenik.cz/2016/06/pro-zahranicni-lekare-v-britanii-by-brexite-nemel-mnoho-menit/>

1.2 Obavy z Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO)

Velká Británie se k evropské integraci a snahu o ni zpočátku stavěla skepticky. Kvůli obavám z předávání pravomocí na nadnárodní úroveň dospěla Velká Británie k rozhodnutí dát přednost vlastnímu východisku. Před vstupem do „Evropského společenství uhlí a oceli“ známé pod zkratkou (ESUO), raději založila vlastní společenství pod názvem „Evropské sdružení volného obchodu“ (EFTA), postavené na mezivládním přístupu. Mezi zakládající členy EFTA bylo považováno také Norsko, Portugalsko, Švédsko, Švýcarsko a Dánsko. Jedním z hlavních důvodů pro nevstoupení do „Evropského společenství uhlí a oceli“ byla snaha nadále udržovat a rozvíjet specifické vztahy s USA a Britským společenstvím národů (Commonwealth).⁴

1.3 Přehodnocení situace a přijetí do Evropského společenství.

Přehodnotit svůj přístup se Velká Británie rozhodla v roce 1961, za vlády premiéra Harolda Macmillana, kdy zaslala do Bruselu první přihlášku k přistoupení

⁴ *EU a Velká Británie: Historie vztahů a cesta k referendu* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/eu-a-velka-britanie-historie-vztahu-a-cesta-k-referendu-000142/>

k ES – Evropskému společenství (předchůdce organizovaných států EU). Přístupová jednání byla započata v říjnu 1961, ale dokončena nebyla. Proti vstupu Velké Británie do „Evropského hospodářského sdružení“ se postavil tehdejší francouzský prezident Charles de Gaulle, který na podzim roku 1967 vetoval i druhou britskou přihlášku. Po odchodu Charlese de Gaulla z čela francouzské politiky se situace zásadně změnila, když roku 1973 bylo Velké Británii umožněno přistoupení do (ES). Následně s dalšími vstupujícími členy Evropského společenství (ES) přistoupilo Dánsko a Irsko. Přístupová smlouva byla podepsána za vlády konzervativního premiéra Edwarda Heathe a následně prošla schvalovacím procesem britského parlamentu.⁵

⁵ *EU a Velká Británie: Historie vztahů a cesta k referendu* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/linksdossier/eu-a-velka-britanie-historie-vztahu-a-cesta-k-referendu-000142/>

2. Velká Británie a výhody vlivu Evropské Unie, Unijní programy

Velká Británie vstoupila do Evropských společenství v lednu 1973 spolu s Dánskem.

V průběhu sedmdesátých let pokračovala integrace Společenství, ale byla doprovázena dvěma velkými světovými krizemi: dolarovou krizí a naftovou krizí. Krize přinutily Společenství, aby rozvinulo úvahy o budoucnosti. Byly vypracovány četné studie. Mezi nejdůležitější patří zprávy, které předložili p. Davingnon v roce 1970 a p.Tindemans (1975) a zpráva výboru „tří moudrých mužů“ (1978)

V této kapitole jsou uvedeny ty nejzásadnější Unijní programy, které měly pro Velkou Británii veliký vliv, a to v programu Evropské kohezní politiky pro období 2014-2020, kde je zakotvena pomoc například pro Severní Irsko a Wales pomocí těchto nástrojů:

Evropský regionální rozvoj (ERDF) – Program investic pro ekonomický růst a pro nová pracovní místa. Tento program započal v roce 2015 a z tohoto fondu bylo uvolněno přibližně 72 milionů liber na podporu podnikání a pomoc s investicemi.

Evropský sociální fond (ESF) – Program směřovaný na zvyšování sociálního začlenění, snižování ekonomické neaktivity a boj s chudobou. Definoval tři prioritní skupiny činností v rámci programu a to za 1) Podpora zaměstnanosti a pracovní mobility, 2) Podpora sociálního začlenění a 3) Investice do vzdělání, rozvoje schopností a celoživotního vzdělávání.

Mírový program IV (Peace IV), Evropská územní spolupráce. Program byl zaměřený na podporu usmíření, na podporu sdíleného vzdělávání dětí a mládeže, sdílených prostor a služeb, budování dobrých vztahů na lokální úrovni. V rámci programu byl vyčleněn rozpočet 229 milionů Eur. Program byl zahájen v roce 2016.

Interreg VA program, Evropská územní spolupráce. Jeden ze šedesáti programů v rámci Evropské unie pro podporu přeshraniční spolupráce, do tohoto

programu bylo použito 240 milionů eur. V tomto programu byla podpořena přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce za účelem harmonického, vyváženého a udržitelného rozvoje Společenství jako celku.

Program rozvoje venkova (RDP) v rámci druhého pilíře Společné zemědělské politiky. Priority tohoto programu byly rozvoj venkova, udržitelný management regionálních přírodních zdrojů a zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství. Celkový rozpočet programu byl schválen na částku 623 milionů liber z čehož 186,5 milionů liber bude pocházet z evropských zdrojů.

Zdroj obrázku: <https://www.dachser.cz/cs/pipraveni-na-brexit-1095>

Vysvětlení pojmu Brexit

Brexit je označení pro proces vystoupení Velké Británie z Evropské unie. Jedná se o složené slovo z dvou anglických slov tedy (Británie) a exit (vystoupení). Dne 23. 6. 2016 proběhlo ve Velké Británii referendum o vystoupení z Evropské unie. Výsledkem toho bylo, že se 51.9% Britů rozhodlo dále v Evropské Unii nesebrvat. I přes to, že výsledek referenda není právně závazný, rozhodla vláda Velké Británie v souladu s výsledkem referenda oznámit záměr vystoupit z Evropské unie dne 29. 3. 2017, čímž byl spuštěn proces dle. čl. 50 Smlouvy o Evropské unii“ (SEU). Tento proces byl po několika odloženíích završen dne 31. ledna 2020. Od 1. února 2020 již není Velká Británie členským státem Evropské unie.⁶

Zdroj obrázku: <https://www.businessinfo.cz/clanky/hk-cr-brexit-obchod-mezí-cechy-a-brity-neprerusi/>

2.1 Čl. 50 Smlouvy o evropské unii

Do přijetí „Lisabonské smlouvy“ v roce 2007 neobsahovalo primární právo EU ustanovení, které by zakotvilo konkrétní postup pro vystoupení členského státu z EU. Lisabonská smlouva v tomto směru do primárního práva, konkrétně „Smlouvy o Evropské unii“, zakotvila čl. 50. Ten stanovuje pravidla procesu, který umožňuje členskému státu zahájit proces směřující k ukončení členství v Evropské unii novým a řádným způsobem. Proces stanovený tímto článkem umožňuje

⁶ CO JE BREXIT? [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/vystoupeni-velke-britanie-z-eu/

kterémukoliv členskému státu jednostranně rozhodnout o svém vystoupení. Samostatné rozhodnutí o vystoupení není, jakkoliv podmíněno souhlasem jiných členských států. Proces vystoupení členského státu je zahájen okamžikem, kdy stát oznámí záměr vystoupit Evropské radě (ER). Od tohoto okamžiku započne plynout dvouletá lhůta určená pro nalezení dohody o vypořádání vzájemných vztahů a rámci budoucích vztahů. Evropská rada následně rozhodla o zásadách vyjednávání mezi EU a vystupujícím členským státem. Jednání s Velkou Británií o Brexitu byla první svého druhu, jelikož se dosud žádný členský stát z EU vystoupit nerozhodl. Proces dle čl. 50 SEU byl završen 31. ledna 2020.⁷

Možnost vystoupení z Evropské unie existovala již dříve, jen nebyla zcela upravena. Postupovalo se podle obecných zásad mezinárodního práva, kdy například Grónsko, závislé území Dánska opustilo Evropské společenství v 80. letech. Lisabonská smlouva výslovně zavádí tuto možnost a to článkem 50 SEU.

„Článek 50 SEU:

- 1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.*
- 2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218. odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.*
- 3. Smlouvy přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost nebo nedojde-li k tomu dva roky po oznámení podle odstavce 2, pokud nerozhodne Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.*
- 4. Pro účely odstavců 2 a 3 se člen Evropské rady nebo Rady, která zastupuje vystupující členský stát, nepodílí na jednáních ani rozhodnutích Evropské rady nebo Rady, která se jej týkají. Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie.*

⁷ Aktuální vývoj [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/aktualni-vyvoj/

5. *Pokud stát, který z Unie vystoupil, požádá o nové přistoupení, podléhá tato žádost postupu podle článku 49.⁸*“

Někteří lidé tento článek mylně interpretují tak, že podle Lisabonské smlouvy musí ostatní státy vystoupení konkrétní zemi dovolit. S důkladným přečtením článku 50 SEU, víme že to není pravda. Vystupující země informuje Evropskou radu o svém úmyslu a zahájí se jednání o smlouvě, která upraví všechny právní náležitosti spojené s tímto krokem a vymezí budoucí vztahy mezi dotyčnou zemí a Evropskou unií. Pokud se nepodaří tuto smlouvu oboustranně schválit, smlouvy o Evropské unii přestávají automaticky pro dotyčný stát platit (tj. vystoupení se stává skutečností) dva roky po zahájení „vystupovacího“ procesu, bez ohledu na vůli zbytku Evropské unie (pokud se Evropská unie a vystupující stát nedohodnou jinak).

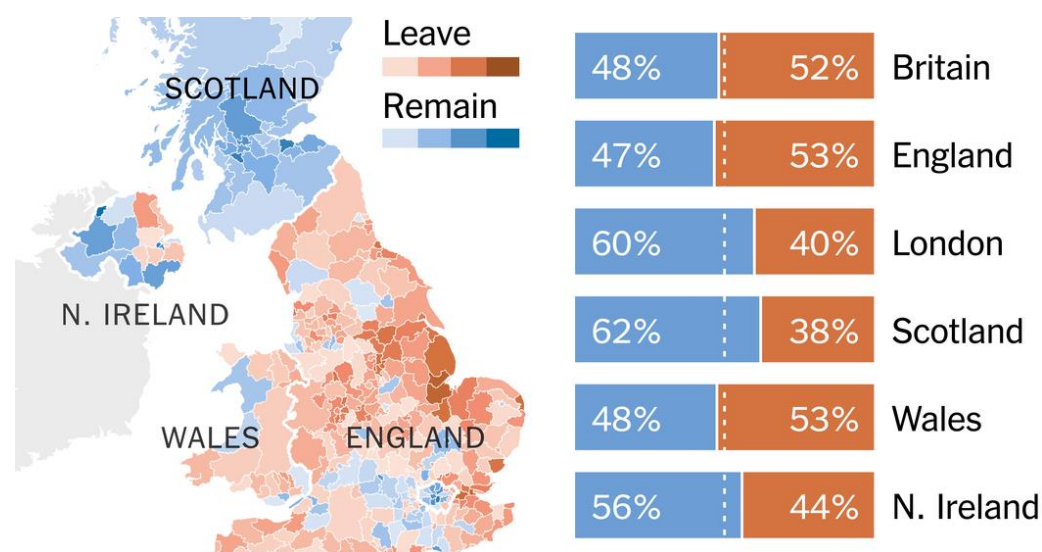
2.2 Důvody k referendu o vystoupení Velké Británie z Evropské unie

Referendum o setrvání země v Evropské unie Britům přislíbil tehdejší britský premiér David Cameron dne 23.1.2013. V jeho projevu k budoucnosti Evropské unie a vztahu Velké Británie k Evropské unii uvedl, že by se hlasování mohlo konat v roce 2017, pokud by jeho konzervativní strana ve vládě setrvala i po parlamentních volbách v roce 2015. Britský premiér Cameron rovněž projevil zájem vyjednat novou dohodu mezi Velkou Británií a Evropskou unií, která by zároveň změnila celkové směřování evropské integrace tak, aby byla Evropa z pohledu Velké Británie více flexibilní a některé pravomoci byly vráceny zpět na národní úroveň. Své požadavky na reformu vztahu mezi Velkou Británií a Evropskou unií britský premiér David Cameron předložil dne 10.11.2015.

⁸ *Euroupa.eu* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/index_cs

Seznam zahrnoval například záměr vyvázat Velkou Británii ze závazku usilovat o stále užší svazek mezi národy Evropy, který je součástí základních smluv EU. Dále britský premiér požadoval omezení volného pohybu osob z nových členských zemí a snížení sociálních dávek pro přistěhovalce ze zemí EU pracujících ve Velké Británii, ochranu zájmů nečlenských států eurozóny a větší konkurenceschopnost EU omezením regulací a rozšířením jednotného trhu.

Dne 2.2.2016 tehdejší předseda Evropské rady Donald Tusk zveřejnil návrhy řešení k britským požadavkům vůči Evropské unii. Požadavky Velké Británie projednali jednotliví lídři zemí Evropské unie na meetingu Evropské rady v Bruselu dne 19.2.2016. Finálním aktem byla dohoda mezi Velkou Británií a Evropskou unií, která zahrnovala čtyři pilíře: ekonomiku, konkurenceschopnost, suverenitu, volný pohyb osob. Tato dohoda byla závislá na setrvání Velké Británie v Evropské unii, o které se následovně rozhodovalo referendem ve Velké Británii, kdy občané Velké Británie rozhodli o vystoupení, čímž se dohoda stala bezvýznamnou.⁹

Zdroj obrázku: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/06/24/world/europe/how-britain-voted-brexite-referendum.html>

⁹ Referendum o vystoupení Spojeného království z EU [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/content/referendum-uk/referendum.html?locale=cs>

2.3 Problém Skotska

Když Velká Británie oficiálně opustila Evropskou unii k 31.12.2020, vlálo ve skotských městech na oslavu Brexitu mnohem menší počet vlajek než v Anglii. Před třemi lety hlasovalo pro setrvání v Evropské unii 62 % Skotů, na rozdíl od Anglie, kde bylo pro jen 46,6 % lidí. Podle Agentury YouGov, která zveřejnila své šetření, podle kterého by si přálo nezávislost Skotska 51 % jeho obyvatel. Toto tvrzení podpořila i premiérka Skotska Nicole Sturgeonová, která v den Brexitu, pronesla velice razantní projev. Sdělila, že Skotové cítí smutek a hněv, ale brzy se do srdce Evropy zase vrátí. Aby se Skotsku podařilo se vrátit do srdce Evropy však musí nejprve vyhlásit referendum o nezávislosti, které musí projít schvalovacím procesem v Londýně. Nyní je zřejmé z prohlášení současného premiéra Velké Británie Borise Johnsona, že s takovýmto referendem nevyjadřuje souhlas a zdůrazňuje, potřebu respektovat to předchozí referendum z roku 2014.¹⁰

Zdroj obrázku: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3040658-skotove-brexit-nechteli-z-eu-ale-musi-odejit-nechte-nam-svetlo-na-cestu-zpet-vzkazuji>

2.4 Milníky Brexitu

2016 červen Proběhlo referendum, ve kterém Britové rozhodli jednoznačně: Odcházíme z Evropské unie.

¹⁰ Johnson řekl skotskému referendu ne, země si ale o jeho vypsání chce rozhodnout sama [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/johnson-rekl-skotskemu-referendu-ne-zeme-si-ale-chce-o-jeho/r~1db94e0a1de011ea9b40ac1f6b220ee8/>

2017 březen	Aktivací článku 50 Smlouvy o EU započal proces vystoupení Velké Británie z EU.
2018 listopad	Vyjednavači obou stran dosáhli shody na textu výstupové dohody, která určuje podmínky pro odchod Spojeného království z EU. Nicméně britský parlament tuto dohodu doposud neschválil.
2019 březen	Velká Británie požádala o odklad původního termínu svého odchodu z EU, nový termín byl stanoven na 12. duben.
2019 duben	S ohledem na opětovnou žádost Velké Británie o odložení termínu odchodu z EU se unijní lídři shodli na odkladu Brexitu do 31. října 2019 ¹¹
2019 říjen	Vyjednavači oznámili, že dosáhli kompromisu na změnách v dohodě o vystoupení. Vzhledem k nedostatku času na ratifikaci byl na základě žádosti znovu odložen termín odchodu Velké Británie z EU, nově na 31. ledna 2020 (pro případ, že by výstupová dohoda byla schválena dříve, je možné uskutečnit vždy k prvnímu v měsíci následující po ratifikaci, ale nejpozději k. 1. 2. 2020).
2019 říjen	Vyjednavači oznámili, že dosáhli kompromisu na změnách v dohodě o vystoupení. Vzhledem k nedostatku času na ratifikaci byl na základě žádosti znovu odložen termín odchodu Velké Británie z EU, nově na 31. ledna 2020 (pro případ, že by výstupová dohoda byla schválena dříve, je možné uskutečnit vždy k prvnímu v měsíci následující po ratifikaci, ale nejpozději k. 1. 2. 2020).
2019 prosinec	Velkou Británii povede znovu konzervativní vláda s přesvědčivou většinou 80 hlasů v Dolní sněmovně. Odchodu z EU tak nestojí nic v cestě, ratifikace dohody se

¹¹ *SPECIÁL: Brexit očima exportérů* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/special-brexite-ocima-exporteru/6/>

rozbíhá ještě před Vánoci 2019 a samotné hlasování by mělo přijít na konci ledna 2020.

- 2020, 1. únor** Velká Británie přestává být členem EU. Do konce prosince 2020 však platí přechodné období – platí nadále vše, jak bylo, a rozbíhá se vyjednávání o budoucích vztazích.
- 2020, 25. únor** Mandát pro jednání s Velkou Británií byl schválen Radou EU.
- 2020, 2. březen** Jednání o smlouvě o vzájemných vztazích mezi EU a Velkou Británií byla na základě únorového mandátu zahájena.
- 2020, 2.až 5. březen** Proběhlo 1. vyjednávací kolo o podobě budoucích vztahů mezi EU a Velkou Británií.
- 2020, 18. březen** EU zveřejnila návrh právního textu dohody s Velkou Británií.
- 2020, 20. až 24. duben** Proběhlo 2. vyjednávací kolo o podobě budoucích vztahů mezi EU a Velkou Británií.¹²
- 2020, 11. až 15. květen** Proběhlo 3. vyjednávací kolo o podobě budoucích vztahů mezi EU a Velkou Británií.
- 2020, 19. květen** Velká Británie zveřejnila právní texty návrhů vícero dohod s EU.
- 2020, 1. až 5. červen** Proběhlo 4. vyjednávací kolo o podobě budoucích vztahů mezi EU a Velkou Británií.
- 2020, 15. červen** Setkání na vysoké politické úrovni mezi B. Johnsonem a předsedkyní Evropské komise U. von der Leyen, předsedou Evropského parlamentu D. Sassolim a Evropské rady Ch. Michelelem. Obě strany se dohodly na zintenzivnění kontaktů.

¹² *SPECIÁL: Brexit očima exportérů* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/special-brexite-ocima-exporteru/6/>

2020, červenec	1.	Možnost prodloužení přechodného období nebyla využita, skončí tedy 31. prosince 2020. Od začátku roku 2021 bude na Velkou Británii nahlíženo jako na třetí zemi.
2020, červen až 31. červenec	29.	Probíhají neformální jednání mezi hlavními vyjednávači a jejich týmy. Strany se budou setkávat střídavě v Bruselu a Londýně.
2020, červenec	20. až 24.	Probíhají neformální jednání mezi hlavními vyjednávači a jejich týmy. Strany se budou setkávat střídavě v Bruselu a Londýně.
2020, červenec	20. až 24.	Proběhlo šesté vyjednávací kolo.
2020, srpen	17. až 21.	Proběhlo sedmé vyjednávací kolo.
2020, září	7. až 11.	Proběhlo osmé vyjednávací kolo.
2020, až 2. října	28. září	Proběhlo deváté vyjednávací kolo.
2020, října	2. října	Evropská komise zaslala formální výzvu dopisem kvůli porušení povinností v rámci dohody o vystoupení Velké Británie z EU kvůli zákonu o vnitřním trhu UK, čímž zahájila řízení pro porušení právních předpisů.
2020 prosinec	říjen až	Probíhají intenzivní jednání mezi hlavními vyjednávači a jejich týmy v Londýně i Bruselu. Zároveň se jednání také posouvají na vysokou politickou úroveň, setkávají se premiér UK Boris Johnson a předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen.
2020, prosinec	31.	Končí přechodné období, během kterého se pro české firmy nic neměnilo. Od 1. ledna 2021 se tak s UK bude obchodovat podle nových pravidel.

2021, 1. ledna

Začíná prozatímní provádění dohody o obchodu a spolupráci s UK, a to na dva měsíce.¹³

Zdroj obrázku: <https://www.dezeen.com/2021/02/08/brexit-designers-admin-nightmare/>

¹³ *SPECIÁL: Brexit očima exportérů* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/special-brexit-ocima-exporteru/6/>

3. Dopady Brexitu pro Velkou Británii

Evropská unie i Velká Británie si na Štědrý den minulého roku mohly částečně oddechnout, jelikož na poslední chvíli se podařilo dospět k budoucí Brexitové dohodě s názvem „Dohoda o obchodu a spolupráci. Tato dohoda znamená konec nejistoty a také ukončení rizika a chaosu v podobě neřízeného tvrdého Brexitu.

Dobrou zprávou pro vzájemný hospodářský styk mezi Velkou Británií a Evropskou unií je zabránění vzniku obchodních překážek v podobě kvót a cel. Každopádně se nemění skutečnost, že vystoupení Velké Británie z Evropské unie z pohledu obchodní spolupráce bude jednoduchá a problematická.¹⁴

Zdroj obrázku: <https://denikn.cz/213729/brexit-nebude-natrvalo-nevyhostime-vse-britske-rika-ceska-statni-tajemnice/>

3.1 Čtyři roky naprosté nejistoty

V první řadě je nutné si připomenout, co všechno současné situaci předcházelo. Poslední čtyři roky byly plné nejistoty a budoucnosti Velké Británie. Britský odchod byl schválený v referendu v březnu 2016, nicméně proces vystoupení prakticky neustále narážel na různé překážky a nepřijemnosti. O vystoupení požádala Velká Británie v březnu 2017, čímž byl aktivován proces vystoupení, který měl podle článku 50 Lisabonské smlouvy trvat maximálně dva

¹⁴ *Dopady brexitu na Velkou Británii* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/dopady-brexitu-na-velkou-britanii/>

roky. Dvouletá lhůta ale nestačila, jelikož navrhnutá dohoda několikrát narazila na odpor většiny britského parlamentu. Termín navrhnutého odchodu se musel tedy prodlužovat. Nejprve byl termín posunut na 12.dubna 2019. Podruhé se tak stalo na zasedání Evropské rady v Bruselu 10.dubna 2019 na žádost Velké Británie, kde vystoupila a určila nový termín odchodu z Evropské unie ke dni 31.října 2019. Toto prodloužení odchodu však také nestačilo a dne 28.října 2019 členské země Evropské unie schválily ještě druhý pružný odklad Brexitu nejpozději do konce ledna 2020. Následně po parlamentních volbách ve Velké Británii, kde Boris Johnson získal se svými konzervativci většinu pro schválení prováděcího zákona o Brexitu, země přestala být v loni v lednu členem EU.¹⁵

Do konce minulého roku následovalo přechodné období a brexitová jednání vstoupila do dalšího dějství. Začalo vyjednávání o dohodě o uspořádání vztahů po skončení přechodného období. Jednání bylo komplikované především v otázce přístupu Evropské unie k rybolovu v britských vodách. Finálním východiskem byl dohodnutý kompromis, kdy v následujících pěti a půl letech se budou muset rybáři ze zemí Evropské unie vzdát čtvrtiny svých dosavadních úlovků v britských vodách. Kvóta na rybolov v britských vodách bude rybářům z Evropské unie snížena o 15 % v průběhu prvního roku a o dalších 2,5 % v každém následujícím roce. Po skončení pětiletého přechodného období budou muset obě strany každý rok jednat o dalším nastavení podmínek. Velká Británie bude mít možnost úplně zamezit lodím z Evropské Unie rybolov ve vlastních vodách, ale na druhé straně Evropská unie může reagovat zavedením daní na dovoz britských ryb do Evropské unie nebo zamezení vstupu britských rybářských lodí do vod členských států Evropské unie.

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Velkou Británií je postavená na hospodářské otázce v oblasti dopravy, obchodu či spolupráci v oblasti vymáhání práva a trestních věcech a účasti na unijních programech. Velká Británie odmítla jednat a spolupracovat s Evropskou unií v oblasti zahraniční politiky či v oblasti vnější bezpečnosti a obrany.¹⁶

¹⁵ *Brexit negativně ovlivní zejména automobilový průmysl* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/dopady-brexitu-na-velku-britanii/>

¹⁶ *Brexit negativně ovlivní zejména automobilový průmysl* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/dopady-brexitu-na-velkou-britanii/>

Zajímavostí je, že zmíněná dohoda vyjednaná na Štědrý den také nepokrývala oblast Gibraltar, kde hrozilo, že pro tuto oblast bude platit tvrdý Brexit znamenající konec volného pohybu na hranici se Španělskem. Na poslední chvíli se Británii podařilo dohodnout se Španělskem na budoucím statusu Gibraltar. Gibraltar, který je historicky územím Velké Británie na Pyrenejském poloostrově, zůstane součástí schengenského prostoru a volný pohyb tak na španělsko-gibraltarské hranici zůstane ve stejném stavu jako do teď.

Problém pro celistvost Velké Británie může mít ještě jiný charakter. Skotsko Brexit drtivou většinou odmítlo, proti hlasovalo 62 % občanů, což je významný rozdíl oproti Anglii či Walesu. Není divu, že myšlenka skotské nezávislosti získala po roce 2016 vyšší podporu a současné průzkumy delší dobu favorizují vlivem Brexitu a koronavirové krize spíše příznivce nezávislosti. Z Velké Británie se může stát velmi brzy „malá“ Británie.

Zdroj obrázku: <https://apnews.com/article/6f533afc9bb14c29a1b9e013f270159e>

3.2 Problémy pro Británii

I přes dohodu mezi Velkou Británií a Evropskou unií, existují pro Velkou Británii některé nepříjemnosti. Zajímavou otázkou je například režim na hranicích mezi Irskou republikou a Severním Irskem, které je součástí Spojeného království. Plánuje se, že nebudou žádné hraniční kontroly mezi Irskem a Severním Irskem, kvůli velice citlivým a historickým otázkám. Již zmiňovaná hranice bude zachována jako v předchozích letech a bude takřka neviditelná. Severní Irsko má pokračovat v dodržování evropských pravidel, díky čemuž budou nákladní vozidla jezdit na obou stranách hranice bez omezení a kontrol. Zároveň ale vznikne

„regulární“ hranice mezi Severním Irskem a Velkou Británií, která už nebude ovládaná evropskými pravidly. Vznikne velice zajímavá situace, kdy dojde k zavedení kontrol zboží uvnitř jednoho státu.

Brexit především upozornil, jak je vystoupení Velké Británie komplikované i pro tak hospodářsky silnou a významnou zemi, která měla historicky vyjednanou řadu výhod a výjimek a byla vždy částečně mimo hlavní dění evropské integrace.

Pro upřesnění, obchod s Evropskou unií představuje zhruba polovinu celkového objemu britského zahraničního obchodu a platí to jak u celkového objemu vývozu, tak i dovozu.¹⁷

Aktuálně velice zajímavý případ se objevil na nizozemské hranici, kde celníci zadrželi svačinu řidiči britského kamionu. Obsah jeho svačiny tvořil šunkovo-sýrový sendvič, který totiž podléhá opatření, na jehož základě není možné dovážet do EU pro individuální potřeby určité druhy potravin, kterými jsou například maso a mléčné výrobky.¹⁸

Dalším dopadem je bránění rozvoje britské kultury a dalších profesí. Britský odchod z Evropské unie totiž zkomplikoval život hudebníků, zvláště pořádání jejich koncertních turné a cestování mezi britskými ostrovy a kontinentem, šíření kulturní produkce. Neshoda mezi Londýnem a Bruselům v této otázce totiž vedla k situaci, kdy muzikanti jsou povinni při cestách delších než 30 dní požádat o vízum stejně jako kdokoli jiný, bez výjimky. Jednotlivé země Unie si navíc stanovují vlastní podmínky, umělci je musí dodržovat pokud chtějí na území těchto zemí svoji kulturní činnost vykonávat.

Podle informací Londýn odmítl standartní návrh Bruselu, aby umělci a tvůrci byli zproštěni vízové povinnosti při pobytu na dobu až tří měsíců, protože britská vláda neumožní recipročně toto samé povolovat umělcům z Evropské unie, kteří míří do Spojeného království za účelem produkce kulturní činnosti.

¹⁷ *Novým „stýčným důstojníkem“ EU pro vztahy s Británií je Slovák Šefčovič. Jaké problémy musí řešit?* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/brexit/news/novym-stycnym-dustojnikem-eu-pro-vztahy-s-britanii-je-slovak-sefcovic-jake-problemy-musi-resit/>

¹⁸ *To je brexit, pane. Nizozemští celníci zabavili britskému řidiči svačinu* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/brexit-nizozemsko-ridic-svacina-uzenina.A210112_124218_zahranicni_jhr

S problémy se časem budou potýkat i některé další kvalifikované profese, jako jsou advokáti či zdravotní sestry. Dohoda totiž neumožňuje Británii a Evropské unii vzájemné uznávání odborných kvalifikací. O budoucím rámci se tak bude teprve jednat. Než se tak stane, může dojít k omezení cestování Evropanů za prací na britský ostrov, zejména u vybraných profesí.

Komplikace zřejmě pocítí i odvětví stavebnictví podle tvrzení britského architekta Jona Hala, který poznamenává, že je díky Brexitu je mnohem více administrace, není volný pohyb osob, ačkoli Britové nemají takové dovednosti ani odborné znalosti srovnatelné s pracovníky z kontinentu.

Británie „specifickým způsobem“ porušuje dohodu s Evropskou unií, rozporuje hranici na irském ostrově. Další kolo vyjednávání dne 4.3.2021 přerušila zpráva z britských ostrovů, podle které se britská vláda chystá ke krokům v rozporu s uzavřenou výstupovou dohodou s Evropskou unií. Mimořádně se kvůli tomu už sešli zástupci Evropské unie a Velké Británie, včetně zástupců Severního Irska a Irské republiky. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen i další vysocí představitelé již vyjádřili znepokojení nad krokem, který by mohl otrástit dalším vyjednáváním. Dohodou o vystoupení a souvisejícími protokoly se Evropská unie a Velká Británie dohodly na některých situacích týkajících se Irska (který jako samostatný stát zůstává členem Unie,) Severního Irska (které je nadále součástí Velké Británie), výsostných oblastí Spojeného království na Kypru a Gibraltar. Problematická je především hranice na Irském ostrově – nemá jít o tzv. „tvrdou hranici, jakou potkáváme na vnějších hranicích Unie, zároveň musí existovat určitá ochrana evropského trhu. Vláda Velké Británie připravuje přijetí zákona o vnitřním trhu, které některé klíčové závěry právě v této oblasti ohrožuje. Prvním čtením prošel zákon, který umožňuje Británii jednostranně zboží, které při obchodování do Severního Irska může mít za konečný cíl Irsko. Toto zboží by mělo podléhat unijnímu systému cel, nikoli britskému. Podle protokolu přitom měly kritéria tohoto posouzení dohodnout Unie a Spojené království společně.¹⁹

Možné porušení dohody však má větší přesah – dohoda totiž zahrnuje i další oblasti, i záruky pro české a jiné unijní občany žijící v Británii. Ti byli dosud bráni jako spolehlivě zajištění i pro případ neuzavření navazujících dohod v průběhu

¹⁹ BRITÁNIE „SPECIFICKÝM ZPŮSOBEM“ PORUŠUJE DOHODU S EU, ROZPORUJE HRANICI NA IRSKÉM OSTROVĚ [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/britanie-porusuje-dohodu-s-eu/

přechodného období. Byť nyní Británie tvrdí že „mezinárodní právo tímto krokem porušuje jen velmi specifickým a omezeným způsobem“ ohrožená je především důvěryhodnost pro další vyjednávání. A to i s ohledem na to, že navržený zákon explicitně uvádí, že jeho ustanovení jsou účinná i kdyby byla v rozporu s uzavřenou Dohodou o vystoupení a souvisejícími protokoly.

3.3 Dopady Brexitu pro Evropskou Unii

Příprava na Brexit i dlouhodobá nejistota kolem jeho podoby znervózňuje evropskou i světovou ekonomiku. Například naši hraniční sousedi v Německu zaznamenali strmý pokles exportu, který souvisí s tím, že Británie je jeho pátou nejdůležitější exportní destinací.

Britská ekonomika začala stagnovat. Finanční sektor i někteří poskytovatelé služeb například pojišťovacích, se masivně stahují z Londýna. Nové zázemí hledají například v Paříži nebo v Dublinu, kde mají snazší přístup než například do německého Frankfurtu nad Mohanem, kde se původně očekával přesun londýnských firem. V horším případě se některé obchody z Británie z důvodu obav z budoucího ekonomického vývoje rozhodly zcela zavřít své služby.

Velká Británie byla obchodním mostem mezi Evropou a USA, přes jejíž území evropské státy exportovaly své přebytky do zámoří. Podle ekonomických specialistů Britové budou muset po odchodu z Unie přeorientovat celý svůj ekonomický systém, což ovlivní nejen ekonomické, ale i politické vtahy mezi Evropou a Spojnými státy.

S odchodem Velké Británie se dále sníží hlas pro hlubší integraci a liberalizaci jednotného trhu, stejně tak jako pro vyjednávání obchodních smluv s třetími zeměmi. Odchod Velké Británie především ovlivní také rozpočet Evropské unie a celkově HDP. To zároveň povede k oslabení čisté pozice příjemců. V mnoho ohledech to bude mít negativní dopad i na Českou republiku.²⁰

²⁰ *Důsledky brexitu vyplouvají postupně na povrch. Dovožci se potýkají s masivní byrokracií* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/brexit/news/dusledky-brexitu-vyplouvaji-postupne-na-povrch-dovozci-se-potykaji-s-masivni-byrokraci/>

3.4 Brexit může zvýšit ceny

Časem se očekává, že ceny určitých obchodovatelných položek budou vyšší, než bývaly. Některé položky se pravděpodobně budou shánět hůře, než to bylo dříve, či budou dokonce nedostupné. Přesné zdražení se bude odvíjet od cel a množstevních omezení.

Významný je též faktor silné závislosti Británie na dovozu jak spotřebního, tak průmyslového zboží. Omezení dodávek či komplikace s hladkostí jejich pohybu budou hrát hlavní roli.

3.5 Dopady brexitu na evropskou ekonomiku

Některé evropské regiony budou Brexitem zasaženy více než jiné regiony. Mezi nejzranitelnější se řadí Irsko, které například v rámci příprav na Brexit vyčlenilo 1,2 miliardy eur. Na ekonomickou hrozbu se připravují také Nizozemsko a Belgie. Brexit pocítí i země, které mají s Británií úzké obchodní vazby, jako například Německo, Malta, Kypr, Lucembursko či skandinávské státy. Mezi nimi je i Česká republika.

V České republice se neočekávají masivní dopady, ale ovlivněn bude zejména export. Velká Británie je totiž pro české exportéry 3. největším trhem a 6. největším importním trhem. Velká Británie se na celkovém vývozu z ČR podílí necelými 5 % na celkovém dovozu zase 2,3 %.

Pro firmy, které jsou zvyklé obchodovat se třetími zeměmi mimo jednotný trh, nebude obchod s Velkou Británií po přechodném období po vystoupení, až bude Británie sama třetí zemí, nic nového. Ty firmy, které tyto zkušenosti nemají, mohou zaznamenat vyšší administrativní i technické potíže.

Srovnání EU před brexitem a po něm

Evropská unie (s Velkou Británií)		Evropská unie (bez Velké Británie)
		
513 milionů	populace	447 milionů
4 475 757 km²	rozloha	4 232 147 km²
18,7 bilionu	HDP (v dolarech)	16 bilionů

Zdroj: Wikipedia.org, ČTK

Zdroj obrázku: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/3943464/cena-brexitu.html>

3.6 Dopady Brexitu pro České firmy

Předpokládá se, že nejvíce zasaženými sektory budou automobilový průmysl, strojírenství, elektronika a výroba plastových a pryžových výrobků. Z České republiky se totiž do Velké Británie vyváží hlavně automobily, autodíly, příslušenství či elektronika. Stejný typ produktů zase míří z britských ostrovů do tuzemska. Největší potíže mohou mít podniky, které působí v leteckém, kosmickém nebo automobilovém průmyslu ale také výrobci zdravotní techniky, elektrotechniky, či výrobci optických přístrojů. Zejména u optických a měřících zařízení je Británie pro ČR velký trh. Další dopady obchodu Británie z Unie pocítí také maloobchodní řetězce a e-shopy závislé na rychlém pohybu zboží tam i zpět.

Nejvíce se obávají podniky, které jsou zásadně napojené na dodavatelské řetězce v rámci EU, protože je zasáhne i nepřímý vliv skrze např. pokles objednávek jinde v EU.²¹

²¹ *Aktuality z EU: Brexit z pohledu české ekonomiky* [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/firmy/articles/brexit-z-pohledu-ceske-ekonomiky>

S nepříjemnostmi se potýkají také sklářské firmy, které obchodují s Británií. Ty největší z nich, Preciosa a Lasvit, ale zatím neplánují rušit své pobočky v Londýně.

Odchodem Velké Británie také dojde ke ztrátě desítky tisíc pracovních míst. Podle letošní studie univerzity v belgické Lovani v případě Brexitu přijde Česká republika o zhruba 11 tisíc pracovních míst.

Přesto, i navzdory skeptické náladě, Index podnikatelské nálady za celou Evropskou unii v říjnu ukázal, že evropské malé a střední podniky se příliš neobávají výrazných dopadů Brexitu na jejich podnikání. Řada firem podnikla přípravné kroky a nyní vyčkávají, co se bude dít dál.

Firmy hledají nové trhy, zásobují se klíčovými komponenty, či hledají alternativní dodavatele a připravují se na nový režim na hranicích. Větší firmy odkládají investice, přemísťují některé operace mimo Británii nebo přesouvají testování a certifikaci výrobků na kontinent, aby si udržely platnost certifikací na trhu Evropské unie.

Zajímavým dopadem Brexitu je pro české zákazníky oznámení například velice oblíbeného britského řetězce Marks and Spencer. Tento dne 15. ledna 2021 oznámil dočasné uzavření své obchodní sítě na území ČR. S komplikacemi se mohou zákazníci také setkávat při online objednání zboží z e-shopu, kde je nově potřeba vyplnit celní prohlášení. Lze důvodně předpokládat, že při objednávce nad stanovený limit dojde k následnému celnímu řízení, kdy bude zboží dovážené do Evropské unie následně docleno odpovídající sazbou. Tímto je dodržována zásada nejen s ohledem na Brexit ochrana evropského obchodního trhu dovozem zboží ze třetích zemích mimo Evropskou unii.

Další zajímavostí je, že své služby musela omezit také přepravní společnost DPD, která se specializuje na dodávání poštovních balíků a dalšího zboží, jedná se o specialistu v logistice. Webové stránky s koncovkou .eu rovněž přestaly po 1. lednu na britském území fungovat, stejně jako britské vysílací kanály na unijním území.

Dalším aktuálním pochybením se ukázalo dne 3.3.2021, kdy Británie neinformovala země Evropské unie o dvou stovkách pachatelů vražd a znásilnění. Spojené království selhala při povinnosti informovat o odsouzených 112 490

zločinců z dalších zemí Evropské unie. Bylo mezi nimi i 109 vrahů, 81 pachatelů znásilnění a jeden muž, který se dopustil obou těchto trestných zločinů. Informace o jejich odsouzení a vykonání trestu nebyla předána do jejich rodných zemí kvůli velké chybě v počítačovém systému a následně snaze vše utulát. Tento problém se týká i České republiky. Většinou se jednalo o lidi s dvojitým občanstvím, kteří byli jen vzácně deportováni, a to i v případě, že si odseděli dlouhé tresty. V jejich domovinách pak nevěděli, zda se tam tito lidé po vypršení trestu vrátili. Ke dni 15. února Británie dodatečně poslala 81 706 chybějících potvrzení o odsouzení.

I když byly od té doby zaslány dodatečně informace o dalších 7100 odsouzených, kauza se objevila v nejméně vhodnou chvíli, kdy se Británie oddělila od Evropské unie a spolupráce britských policejních sil s unijními je více postavena na vzájemné důvěře a ochotě spolupracovat než na automatickém předávání informací.

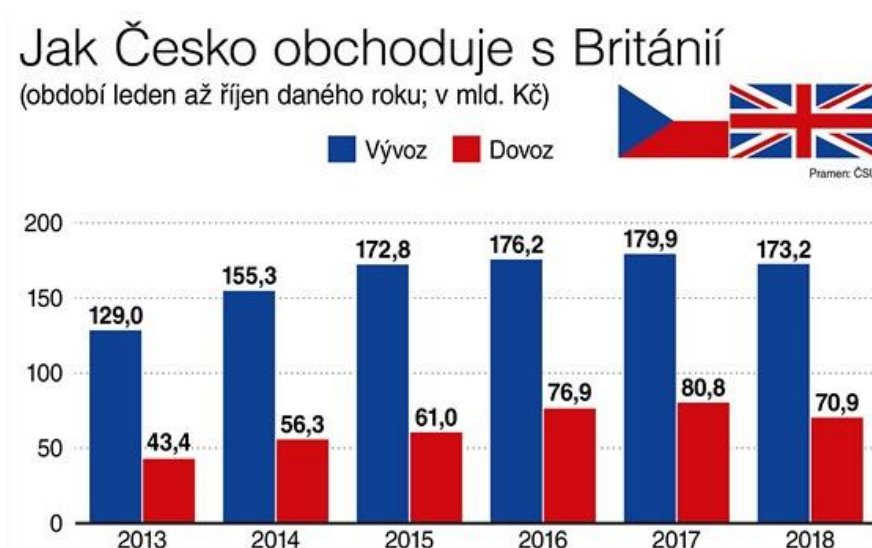
Na tento problém upozornila nizozemská europoslankyně, při příležitosti schůze Acro v květnu 2019, na ministerstvu vnitra panovala nervozita ohledně dodatečného zaslání historických záznamů od roku 2012 kvůli možnému ohrožení reputace. Přitom už v roce 2019 se nedařilo kauzu držet pod pokličkou, když na ni upozornila nizozemská europoslankyně Sophie int Veld, která uvedla „Nastane den, kdy se jeden z těchto lidí dopustí velmi vážného zločinu a pak budou všichni ve zbrani říkat: Jak to, že jsme o tom nevěděli?“

Členské státy Evropské unie se o problému dozvěděli až loni na podzim, přestože Evropský informační systém o záznamech v trestním rejstříku byl spuštěn v dubnu 2012.²²

Čeští podnikatelé od začátku roku ve Velké Británii méně investují. I ti největší exportéři se také připravují a předzásobují či stahují některé své agendy z Velké Británie do Evropské unie. Některé z firem vykazují menší ochotu investovat větší částky peněz do aktivit jakými jsou na příklad veletrhy a výstavy velké napětí zavládá i kolem automobilového průmyslu. Britské společnosti hledají řešení spojené s přemístěním sídla do Evropské unie zejména do velkých finančních center, jako je Frankfurt nebo Dublin. Kvůli odchodu Británie z Evropské unie by

²² *Británie neinformovala země EU o dvou stovkách pachatelů vražd a znásilnění* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/britanie-neinformovala-zeme-eu-o-dvou-stovkach-pachatelu-vrazd-a-znasilneni-40352740>

české firmy mohly přijít přibližně o 30 miliard korun. Další desítky miliard by ztratila celá ekonomika kvůli nižším firemním investicím.²³

Zdroj obrázku: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/brexit-dohoda-cesko-obchod-evropska-unie.A181217_183408_eko-zahranicni_rts

3.7 Brexit a jeho dopad v Irsku

Irsko bude důsledky vystoupení Spojeného království z Evropské unie postiženo velice tvrdě. Evropský parlament chce dopady Brexitu na Irsko co nejvíce zmírnit.

Mezi Severním Irskem a Irskou republikou je přibližně 275 hraničních přechodů. Hranice v Irsku je dlouhá 500 kilometrů a vyhlídka na odchod Spojeného království z Evropské unie znamená, že se brzy stane vnější hranicí Unie. Jedná se o jednu z nejdůležitějších otázek, která musí být vyřešena v jednáních o Brexitu.

Vyjednavací Evropské unie a Spojeného království se již v listopadu 2018 domluvili na dohodě o vystoupení a na politické deklaraci o budoucích vztazích.

²³ Vývoz do Británie i dovoz z ostrovů se propadá. České firmy kvůli brexitu méně investují a předzásobují se [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66493960-ceske-firmy-ve-velke-britanii-mene-investuji-dovoz-z-britanie-za-minuly-rok-klesl-o-16-4-procenta>

Tyto dohody ovšem nebyly dosud ratifikovány. Jejich součástí je i tzv. „irská pojistka“ neboli backstop, která měla být zárukou, aby se na ostrově neobnovila tvrdá hranice mezi Irskem a Severním Irskem.

Irská pojistka měla vytvořit jednotné celní území mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím a zajistit rovné podmínky pro obě strany. Pojistka garantuje také „Velkopáteční belfastskou dohodu“ z roku 1998, která ukončila třicetiletý konflikt na Irském ostrově. Byla by aktivována pouze v tom případě, že se do konce přechodného období nepodaří najít jiné řešení.

Ve spojeném království se tento mechanismus ukázal jako velice kontroverzní, protože jeho odpůrci se obávají, že tímto stylem bude Brusel držet Británii v celním systému Evropské unie na neomezenou dobu. Britský premiér Boris Johnson po převzetí úřadu v létě 2019 prohlásil, že chce znovu vyjednat dohodu o vystoupení. To se mu podařilo a nová dohoda obsahuje revidovaný protokol o Irsku.

Novou dohodu musí nicméně ještě ratifikovat britský a poté Evropský parlament.

Ihned poté, co v březnu 2017 Spojené království aktivovalo článek 50 Smlouvy o Evropské unii, Evropský parlament vyjádřil své znepokojení nad potenciálními dopady Brexitu na Irskou republiku a Severní Irsko, které je součástí Spojeného království. Poslanci Evropského parlamentu také zdůraznili důležitost zachování Velkopáteční dohody, pro kterou v roce 1998 hlasovali lidé v obou zemích. Poslanci tyto požadavky zopakovali ve svém usnesení v září 2019.

Ve svých usnesení poslanci Evropského parlamentu opakovaně zdůraznili nutnost zabránit zavedení kontrol na hranicích s Irskem. Někdejší strážné věže a vojenská kontrolní stanoviště byla po dvaceti letech relativního míru rozmontována a přes otevřené hranice dne denně přejíždí desetitisíce lidí. Vzhledem k tomu, že Irská republika ani Spojené království nejsou součástí Schengenského prostoru, obě země sdílejí společný prostor pro volný pohyb.

Pacienti z Irské republiky tak například dojíždějí na radioterapii do Severního Irska, zatímco nemocné děti z Belfastu podstupují operaci srdce v Dublinu. Zhruba jedna třetina mléka vyprodukovaná v Severním Irsku se

zpracovává v Irské republice, zatímco 40 % kuřat vypěstovaných na jihu se zpracovává na sever od hranice.²⁴

Světově známé pivo Guinness se sice vaří v Dublinu, nicméně do lahví a plechovek se plní v Severním Irsku. Odtud následně cestuje zpátky na jih, aby se mohlo vyvážet mimo Irsko. Kromě toho je na celém ostrově jeden trh s elektřinou.²⁵

„Tato hranice způsobila chaos, nenávisť a násilí. Zredukovat ji na čáru na mapě proto bylo velkým úspěchem,“ řekl poslancům irského parlamentu v září 2017 během své návštěvy v Dublinu Guy Verhofstadt,²⁶ koordinátor Evropského parlamentu pro Brexit. „Nikdy nedovolíme, aby Irsko trpělo kvůli rozhodnutí Spojeného království,“ ubezpečil je.

Všichni lidé narození v Severním Irsku mají nárok na irské a tím pádem i evropské občanství. V říjnu 2017 přijal Parlament usnesení, kde se uvádí, že obyvatelům Severního Irsku se nesmějí klást žádné překážky při uplatňování jejich práv, která mají jako občané Evropské unie. Parlament také zdůraznil, že otázka hranic bude vyvažovat řešení sítě na míru.

Ještě před tím, než začnou diskuze o budoucích vztazích mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím, chce Unie nejdříve vyjasnit otázky práv občanů, finančního vyrovnání a Irska.

V září 2019 přijali poslanci usnesení, kde avizovali, že neschválí dohodu, která by neobsahovala irskou pojistku. Mimo to jsou připraveni jednat i o jiných řešeních za předpokladu, že jsou legální, proveditelné a v souladu s principy Evropské unie.²⁷

²⁴ *Protokol o Irsku a Severním Irsku* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/relations-united-kingdom/eu-uk-withdrawal-agreement/protocol-ireland-and-northern-ireland_cs

²⁵ *BRITÁNIE „SPECIFICKÝM ZPŮSOBEM“ PORUŠUJE DOHODU S EU, ROZPORUJE HRANICI NA IRSKÉM OSTROVĚ* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/britanie-porusuje-dohodu-s-eu/

²⁶ *Brexit a jeho dopad v Irsku* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20170925STO84610/brexit-a-jeho-dopad-v-irsku>

²⁷ *Brexit a jeho dopad v Irsku* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20170925STO84610/brexit-a-jeho-dopad-v-irsku>

4. Dopady Brexitu z pohledu mezinárodního práva soukromého

Vystoupení Velké Británie z Evropské unie bude velkým zásahem do evropského práva. V první fázi byla řešena hlavně oblast veřejnoprávní a oblast ochrany duševního vlastnictví, ale dá se počítat i s dopady do oblastí evropského mezinárodního práva soukromého, které řeší např. otázky rozhodného práva, uznání a výkonu zahraničních soudních a správních rozhodnutí, či přeshraniční otázky rodinného práva.

Evropské mezinárodní právo v aktuální chvíli obsahuje několik desítek nařízení a směrnic, z nichž ty nejužívanější tedy (Brusel I bis, Řím I, Brusel II bis) představují pro právníky z Evropské unie běžně používaný předpis. Velice důležitou událostí bylo, zda se Velká Británie s Evropskou unií domluví na dohodě nebo nastane-li tvrdý Brexit. Pokud by nedošlo ke sjednání uvedené dohody, pak zakládající smlouvy tedy SEU a SFEU pozbývají pro dosavadní členský stát platnosti a s nimi také základní práva v nich obsažená včetně například práva volného pohybu osob, volného usazování, právo hledat si pracovní příležitosti, zákaz diskriminace v zaměstnání, právo studovat kdekoliv v EU apod.²⁸

V oblasti mezinárodního práva soukromého nastane klíčový problém ve dvou rovinách. Jednak, jakým způsobem a do jaké míry zachránit pokračování norem práva Evropské unie pro přeshraniční vztahy s Velkou Británií a za druhé, a to je spíše vnitřní britský problém, jak se vypořádat se skutečností, že rozhodnutí Evropského soudního dvora, která zásadně přispívají k výkladu norem evropského mezinárodního práva soukromého, dále nebudou závazná pro britské soudy. Předpokládají se tak nepochybně velice časté výkladové nejasnosti.

Nejpravděpodobnějším vyústěním nově vzniklé situace je kombinace dojednání mezinárodních smluv s obsahem analogickým k obsahu aktuálních nařízení a směrnic na straně jedné a navrácení se k stavu již existujících mezinárodních smluv v některých otázkách, které byly před přijetím příslušných směrnic a nařízení těmito mezinárodními smlouvami regulovány například

²⁸ *Basedow on Brexit and Private International Law* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://conflictoflaws.net/2016/basedow-on-brexit-and-private-international-law/>

(k režimu Římské úmluvy, která byla nahrazena dnes účinným nařízením Řím I. V dalších otázkách se dá dále počítat s úpravou existující v rámci úmluv přijímaných v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého, které ale reagují jen na jednotlivé oblasti například na oblast mezinárodní ochrany dětí, otázky výživného a uznávání zahraničních veřejných listin, a nepředstavují tak celkový rámec úpravy přeshraničních soukromoprávních vztahů.

Příkladem aktuální paralelní úpravy k nařízení Evropské unie je například tzv. Luganská úmluva II uzavřená mezi Evropskou unií a některými nečlenskými státy například (Norskem, Švýcarskem). Obsahově tato úmluva koresponduje nyní už neaktuálnímu nařízení Brusel I. Pro zajímavost, pokud by se vztah Velké Británie a Evropské Unie v oblasti nařízení Brusel I určoval touto nebo obsahově shodnou úmluvou, bude pravděpodobně možné použití taktiky „italského torpéda“ v přeshraničních sporech, kdy soud, jehož příslušnost byla mezi stranami prorogační dohodou dojednána, bude muset vyčkat rozhodnutí soudu, u kterého byl návrh na zahájení řízení podán první, na vydání rozhodnutí o jeho nepřislušnosti před tím, než sám zahájí řízení. Tím se dá upozornit na nejasnost, kterou je skutečnost, že změnu obsahu mezinárodní smlouvy je pokaždé zapotřebí vyjednat a dosáhnout souhlasu členských států. Reakce britského práva na legislativní změny v Evropské unii tak bude méně ohebná. Bude také zajímavé pozorovat, zda se britská soudní praxe nenavrátil v oblasti přeshraničních sporů k praxi tzv. Anti-suit injunctions, které byly Evropským soudním dvorem vyhodnoceny z pohledu práva Evropské unie jako nepřijatelné opatření. Jejich náležitostí je možnost soudu vydat příkaz účastníkovi řízení, aby tento účastník nepodal návrh na zahájení řízení u jiného členského státu.²⁹

Další problematikou bude možné spatřit také v oblasti úpravy rozhodného práva u mimosmluvních závazkových vztahů, a to s ohledem na znění britského zákona o mezinárodním právu soukromém, který jako jedno ze stěžejních kritérií pro určení rozhodného práva pro nároky ze způsobené škody určí místo, kde došlo k okolnosti zakládající nárok na náhradu škody (lex loci delicti) namísto práva místa, kde škoda vznikla (lex loci damni).³⁰

²⁹ Viz. Např. rozsudek SDEU č. C-159/2002 Turner vs Grovit ze dne 27. dubna 2004.

³⁰ Srov. *Věc C-412/10: Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 17. listopadu 2011 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce High Court of Justice (Queen's Bench Division) — Spojené království) — Deo Antoine Homawoo v. GMF Assurances SA*

Neúplné nahrazení norem evropského práva regulujících uznávání a výkon soudních a správních rozhodnutí skrze státy Evropské unie by mohlo mít pro mezinárodní obchod v Evropské unii nepříjemné důsledky. Pokud například v aktuální chvíli platí, že k rozsudku vydanému v členském státě Evropské unie se jen přihlédne a věc může být směřována k výkonu, v případě neúplného nahrazení režimu nařízení Brusel I bis by britský subjekt čelil povinnosti absolvovat zvláštní řízení o uznání domácího rozsudku v členské zemi Evropské unie před tím, než by měl být výkon zahájen. Vzhledem k tomu, že uznání rozhodnutí nebude v takovém případě automatické, může dojít ke problémům zejména s ohledem na to, že právo Evropské unie se bude nadále vyvíjet a tyto změny nemusí být zcela řešeny v mezinárodní smlouvě, která bude upravovat přeshraniční soukromoprávní vztahy s bývalým členským státem. Každopádně by však stav vedl ke těžší vymahatelnosti práva už jen z důvodu větších časových nároků na kompletní proces a zvýšení nákladů na vymáhání britských rozhodnutí ve státech Evropské unie a naopak, rozhodnutí členských států ve Velké Británii.

Jsou však i místa mezinárodního práva soukromého, které zůstanou Brexitem téměř nezasázeny. Za jednu z nich se dá určit oblast mezinárodního práva rozhodčího řízení, pro které bude stále hlavní mezinárodní normu představovat Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Předběžně lze říci, že Brexit bude mít v řadě oblastí mezinárodního soukromého práva regulující vztahy mezi Velkou Británií a subjekty z členských států Evropské unie negativní dopad v podobě snížení právní jistoty, a naopak pravděpodobně i zvýšení nákladů subjektů z jednotlivých členských států Evropské unie při zjišťování a vynutitelnosti práva ve Velké Británii. Každý podnikatel obchodující s britskými subjekty, respektive exportující na britský trh, by již měl s těmito komplikacemi počítat a odpovídajícím způsobem upravit smluvní vztahy se svými partnery.

4.1 Brusel I bis

Nařízení Brusel I je právní akt Evropské unie, který určoval mezinárodní příslušnost soudů členských států Evropské unie a upravoval uznání a výkon

(„Soudní spolupráce v občanských věcech — Právo rozhodné pro mimosmluvní závazkové vztahy — Nařízení (ES) č. 864/2007 — Aplikace *ratione temporis*“)

rozhodnutí soudů jednoho členského státu v jiném členském státě. Schválen byl 22. prosince 2000 a účinným se stal 1. března 2002. Zrušen byl 10. ledna 2015.³¹

4.2 Řím I

Nařízení Řím I je nařízením, které určuje právo smluvní závazkové vztahy s mezinárodním prvkem v rámci většiny členských států Evropské unie. Obsahově navazuje na Římskou úmluvu z roku 1980

Nařízení se použije před soudy členských států Evropské unie na smluvní vztahy podle občanského, obchodního a pracovního práva, které mají vztah k více státům, bez ohledu na to, zda je právo určené na jeho základě právem některého z členských států nebo ne. Použije se na smlouvy uzavřené po 17.12.2009.

Smlouva se s dalšími výjimkami řídí právem, které si strany zvolí. Lze si vybrat právo rozhodné pro celou smlouvu nebo její část a tuto volbu je možno později změnit. Takto se však nelze vyhnout ustanovením právního řádu země, kde se nachází ostatní prvky pro situaci významné, od nichž se nelze smluvně odchýlit.

Jestliže si strany právo rozhodné nezvolí, řídí se vztah obecně právem země, ve kterém má obvyklé bydliště strana poskytující plnění. Jestliže má však smlouva užší spojení s jinou zemí nebo nelze právo podle předchozího postupu určit, řídí se právem této jiné země.

Nařízení zejména upravuje smlouvy o přepravě, spotřebitelské smlouvy, pojistné smlouvy a individuální pracovní smlouvy. Schváleno bylo dne 17. června 2008 a účinné ke dni 17. prosince 2009.

4.3 Nařízení Brusel II bis

Nařízení Brusel II bis je právní akt Evropské unie, který upravuje občanskoprávní věci související s rozvodem, prohlášením manželství za neplatné, přiznání, výkonem, převedením a úplným či částečným odnětím rodičovské odpovědnosti. Nařízení se však výslovně nevztahuje na určení nebo popření rodičovství, rozhodnutí o osvojení, před adopční péče nebo na neplatnost či zrušení osvojení, příjmení a jména dítěte, úpravu dosažení zletilost, vyživovací povinnosti,

³¹ *Nařízení Brusel I bis* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD_Brusel_I_bis

správu jmění nebo pozůstalosti či na opatření přijatá v důsledku trestných činů spáchaných dětmi.

Nařízení bylo schváleno 27.listopadu 2003 a účinné 1. srpna 2004.³²

4.4 Právní vztahy s cizím prvkem

Specifické postavení Velké Británie: Společně i Irskem a Dánskem používá Velká Británie v rámci Evropské unie tradičně specifické postavení. Podle protokolu č. 21 k Lisabonské smlouvě „se nepodílejí na přijímání opatření Rady“ podle čl. 81 a násl. SFEU. Mohou však v každém případě podotknout, že se na přijetí a aplikaci určitého opatření hodlají zúčastňovat nebo určité opatření si přejí přijmout. V oblasti občanských a obchodních věcí v předešlých letech zpravidla Velká Británie tohoto oprávnění hojně využila. A tak jsou vůči ní aplikovatelná nařízení Řím I, Řím II, stejně jako Brusel I.³³

4.4.1 Vztah předpisů Řím I a Řím II

Na smlouvy dojednané před koncem přechodného období se použije nařízení Řím I a na nároky na náhradu škody, k níž došlo před koncem přechodného období, se aplikuje nařízení Řím II. Po uplynutí přechodného období však obě nařízení přijdou o svoji přímou použitelnost. Nenařídí-li britský zákonodárce zákonem přímou aplikaci těchto předpisů, bude potřeba aplikovat kolizních ustanovení platných v rozhodujícím časovém období ve Velké Británii. V členských státech Evropské unie to ovšem budou znovu nařízení Řím I a Řím II, protože přímé použití těchto nařízení přechází aplikaci národních předpisů.

4.5 Mezinárodní příslušnost

Během přechodného období by se podle čl. 63 Návrhu měla použít nařízení čl. 1215/2012 o soudní příslušnosti, uznání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (tzv. Brusel I) a dále delší procesní nařízení

³² *Rozhodnutí ve věcech manželských a rodičovských: příslušnost, uznávání a výkon (Brusel IIa)* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133194>

³³ *BREXIT A NĚKTERÉ JEHO NÁSLEDKY* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/brexit-a-nektere-jeho-nasledky>

včetně nařízení č. 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie, nařízení č. 2201/2003 o soudní příslušnosti, uznání a výkonu rozsudků ve věcech manželských a rodičovské odpovědnosti a konečně nařízení č. 4/2009 o soudní příslušnosti, rozhodném právu, uznání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech týkajících se výživy, a to za předpokladu, že řízení byla započata před koncem přechodného období (čl. 63 odst.1 písm. a) až d) Návrhu. Zároveň platí, že podle nařízení Brusel I a nařízení č. 4/2009 se posuzují otázky právní moci a otázky smluv o volbě soudiště, jež byly dojednány před koncem přechodného období. Po dokončení přechodného období tato dosud přímo použitelná nařízení již nebude možné aplikovat. V případě klíčové právní úpravy, kterou je nařízení Brusel I, je zde otázka, zda řízení zahájena po skončení přechodného období se budou rozhodovat národním anglickým právem, anebo jednou z mezinárodních úmluv, které přicházejí teoreticky také v úvahu.

4.6 Uznání a výkon rozhodnutí

Skončením přechodného období přestaly být účinné k Velké Británii právní normy (prameny) unijního práva. Důsledky s tím spojené se vyskytly téměř v celé sféře mezinárodního práva soukromého a mezinárodního práva procesního, jelikož unijní úprava je obsahem v nařízeních. Pokud konkrétně příslušné právní poměry mezi členskými státy a Velkou Británií řídí mezinárodní smlouva, obnoví se její platnost. Některé předpisy účinné v členských státech Evropské unie se uplatňují i vůči třetím zemím. Tak tomu bude v případě čl. 18 odst. 1 Brusel I, podle kterého spotřebitel s obvyklým pobytem v Evropské unii má možnost žalovat podnikatele se sídlem ve Velké Británii. Není-li tomu tak, budou muset členské státy aplikovat svůj národní právní řád. Z pohledu Velké Británie je situace obdobná. Při neexistenci úpravy obsažené v mezinárodních smlouvách uplatní se kolizní a procesněprávní ustanovení Anglie, resp. Skotska či Severního Irska. Je zapotřebí si tedy uvědomit, že platnost ve vztahu k Velké Británii a opačně přicházejí rozhodným dnem nařízení o manželském procesním právu, nařízení o insolvenčním právu, stejně jako úpravy vynucování bagatelních pohledávek, celá sféra patentového soudnictví a další.

Důležité však je, že své účinky vůči jednotlivým členským státům Evropské unie ztrácejí i mnohostranné mezinárodní smlouvy dojednané Evropskou unií a třetími státy. To se týká těch mezinárodních smluv, jež Unie uzavřela na základě

své výlučné kompetence, jak tomu je v případě Luganské úmluvy, nebo Haagské úmluvy o právech dětí. V těchto případech ovšem může Velká Británie, aby byla ve vztahu k Evropské unii a členským státům vázána takovou mezinárodní úpravou, konkrétní mezinárodní smlouvu ratifikovat.³⁴

Velkým význam má také ztráta platnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady 600/2014 ze dne 15.5.2014 o trzích pro finanční Instrumenty. Podle této zmíněné úpravy mohou poskytovatelé finančních služeb si dohodnout prorogaci soudu, resp. rozhodčí doložku pouze na území Evropské unie. Proto by měli již v současnosti postižené strany počítat s tím, že nelze určit sudiště, tak jak to bylo velmi časté u londýnských soudů nebo také určit místo rozhodčího nálezu v Londýně, resp. ve Velké Británii vůbec. V takovém případě nelze spoléhat na ochranu důvěry, jejíž důsledek vystoupení musel být dotčeným stranám již od 23.6.2016 znám.

Obrovskou právní nejistotu by vytvořil výše uvedený doslovný výklad dikce ustanovení čl. 50 odst. 3 SEU. Proto by mělo platit, že pro řízení, jež byla zahájena před dnem platnosti dohody o vystoupení, se i dále aplikuje právo unijní. Dosavadní stav by měl platit pro spory probíhající jak před soudy, tak rozhodčími orgány, tak před dalšími institucemi. Příslušné orgány a účastníci řízení by tedy měly postupovat i po dokončeném vystoupení Británie z Evropské unie podle unijního práva, jako kdyby k vystoupení nedošlo. Soudy by například měly být oprávněny obracet se s předběžnou otázkou na SDEU.

4.7 Situace ve Velké Británii

Ohledně smluvních obligačních vztahů se v první řadě nabízí Úmluva o právu rozhodném pro právní vztahy ze smluv uzavřená v Římě v roce 1980. Tato smlouva byla v členských státech Evropské unie vystřídána nařízením Řím I. I dnes však není jasné, zda v důsledku toho její platnost v členských státech, jež se podílejí na Řím I, skončila nebo byla jenom suspendována. V druhém případě by se mohla restartovat povinnost k její aplikaci účinností Brexitu. Pro tuto možnost mluví fakt, že formálně tato smlouva nebyla žádným jiným státem vypovězena. Existuje však celá řada okolností, které odporují proti tomuto řešení.

³⁴ *BREXIT A NĚKTERÉ JEHO NÁSLEDKY* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/brexit-a-nektere-jeho-nasledky>

Ukončení Římské smlouvy je dovozováno z čl. 59 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Toto ustanovení však nelze na daný případ aplikovat, jelikož Římská smlouva nebyla nahrazena jinou mezinárodní smlouvou, jak předpokládá čl. 59 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu, nýbrž nařízením Evropské unie. Další okolností, která odporuje tomuto řešení je okolnost, že Římská smlouva by platila ve třetím státu, ačkoliv její čl. 28 odst.1 předpokládá jako smluvní stát členský stát Evropského hospodářského společenství. Stejně tak i čl. 24 odst. 1 nařízení Řím I, jelikož místo římské smlouvy nahradilo právě toto nařízení. I kdybychom přehlédli tyto námitky, pak je zde další zásadní důvod pro neplatnost. Římská smlouva se totiž stala součástí *acquis communautaire* (právní řád Evropské unie), a proto nemůže být jejím smluvním státem stát, který právě unijní, předtím komunitární právo odmítl.

Jedno řešení je však známé. Velká Británie neuznává přímé použití mezinárodních smluv a vyžaduje jejich transpozici národním zákonodárcem. V tomto ohledu je situace jednoznačná, neboť Římská smlouva byla transponována zákonem. Přijetím nařízení Řím I nebyl tento zákon zrušen. Jeho účinnost byla jen suspendována v tom smyslu, že se zákon neužije, pokud je ve Velké Británii v účinnosti nařízení Řím I. Britský zákonodárce má možnost po Brexitu tento zákon zrušit a nařídit jednostranným způsobem použití nařízení Řím I.³⁵

³⁵ *Brexit: Vztahy EU a Spojeného království* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/content/news/Brexit-UK-withdrawal-from-the-eu.html?locale=cs>

Zdroj obrázku: <https://www.cbsnews.com/news/brexit-how-a-messy-eu-divorce-could-hit-u-s-businesses/>

4.8 Souhrn

Jestliže britský zákonodárce po skončení přechodného období nenařídí přímou aplikaci nařízení Řím I a Řím II, je třeba používat nikoliv sjednocených kolizních pravidel, ale aplikovat národní právo soukromé jednotlivých států. V členských státech to bude ovšem nařízení Řím I a Řím II, protože tyto předpisy nahrazují národní právní řád. V Británii to bude již zmíněný zákon o mezinárodním právu soukromém.

4.9 Mezinárodní soudní příslušnost

Po skončení přechodného období se stává Velká Británie vůči členským státům Evropské unie třetím státem. Z toho plyne používání vlastního domácího právního řádu. Tím je ovšem pro členské státy Evropské unie Brusel I.

Podle předpokladů by mělo platit, že žaloby podané před dnem platnosti vystoupení podle čl. 8, resp. podle prorogační klauzule ve smyslu čl. 25 Brusel I jsou řádně ve smyslu tohoto nařízení zahájenými řízeními.

Pro řízení zahájená před dnem platnosti dohody o vystoupení by měla platit maxima perpetuatio fori (příslušnost platí u toho soudu, kde bylo zahájeno)

V současné době se tyto otázky řídí nařízením Brusel I. Následně, co s účinností Brexitu přestane být ve Velké Británii nařízení účinným, je otázka, zda

se řízení zahájená po Brexitu budou řídit národním anglickým právem nebo jednou z mezinárodních úmluv, které také teoreticky přicházejí v možnost. Jde o tzv. Bruselskou úmluvu z roku 1968, Luganskou úmluvu z roku 2007 a Haagskou úmluvu o soudní příslušnosti z roku 2005.

Otázku „obživení“ Bruselské úmluvy z roku 1968 je nakonec třeba posoudit obdobně jako „obživení“ římské úmluvy z roku 1980. Jednoduše řečeno, s její použitelností nelze počítat. Stejně tomu je i v případě Luganských úmluv, i když z jiných důvodů. Smluvními stranami, jak původní Luganské úmluvy z roku 1988, tak Luganské úmluvy z roku 2007, jsou Švýcarsko, Norsko a Island. Tyto státy upravily touto úmluvou svůj vztah k Evropské unii. O přistoupení by musela Velká Británie požádat, její přijetí by záviselo na jednomyslném rozhodnutí smluvních států.

Protože Haagská úmluva nebyla uzavřena jednotlivými členskými státy, ale Evropskou unií, ztrácí svoji platnost vůči Velké Británii jejím vystoupením z Evropského společenství. Velká Británie může následně téměř bez problémů tuto mezinárodní smlouvu podepsat a ratifikovat.

Je proto třeba vycházet z toho, že než Británie ratifikuje Haagskou úmluvu, bude se příslušnost britských soudů posuzovat podle platného britského práva včetně posuzování doložek o soudní příslušnosti. Soudy ve zbývajících členských státech Evropské unie budou stále ve vztahu k Velké Británii používat Brusel I, pokud toto nařízení upravuje vztah k třetím státům. Jinak se bude používat národní právo.

Určitá nejistota se ukazuje tím, že sporné strany po Brexitu nemohou již důvěřovat tomu, že řízení, které je v rozporu s doložkou o soudní příslušnosti ve prospěch anglických soudů bude zahájeno u soudu členského státu Evropské unie a nebude podle čl. 31 odst. 2 Brusel I přerušeno. Toto ustanovení platí totiž jen ve vztahu k soudům členských států. Dovolají-li se strany po Brexitu soudu členského státu proti jejich úmluvě o soudní příslušnosti ve prospěch anglických soudů, nebude tento soud podle ustanovení nařízení Brusel I povinen, svoje řízení přerušit. Naopak aplikovat se bude čl. 33, podle kterého přerušeni řízení je na uvážení soudu

členského státu a který navíc má zato, že očekávané rozhodnutí soudu třetího státu bude v dotčeném státu moci být uznáno a vykonáno.³⁶

4.10 Problémy v soukromém právu

Rozdíly jednotlivých kolizně-právních řešení mohou mít velmi odlišné účinky v oblasti hmotněprávních vztahů. Anglické smluvní právo se totiž v některých ohledech podstatným způsobem odlišuje od evropských soukromoprávních systémů.

Jestliže tedy bude rozhodným právem právo anglické, mohl by Brexit vést k zániku smluvních povinností, neboť tato událost může být kvalifikována jako frustrující. Je však skutečností, že předpoklady frustrace jsou poměrně přísné, resp. požadavky na ni jsou poměrně vysoké. Je zapotřebí, aby vznikla překvapivá událost, která znemožňuje plnění vzájemných povinností a v důsledku toho by zájem stran na takovém plnění zanikl. Příklad: v situaci, kdy je britskému klientu poskytováno dlouhodobé poradenství v řízení o evropských subvencích, odpadá v důsledku Brexitu účel takového plnění a smlouva v důsledku zmaření účelu (frustrace) zanikne. Smluvní povinnosti však zůstávají platnými, jestliže britská banka pozbyde licence jako bankovní instituce v Evropské unii a musí k plnění svých smluv založit pobočku nebo dceřinou společnost na území členských států. Podstatným je obsah původní smlouvy. Záleží zejména na tom, byly-li dohodnuty doložky o jejich formulaci.

V porovnání s anglickým právem je situace v kontinentálních právních systémech, jak shora naznačeno, podstatně odlišná. Například podle německého práva může Brexit znamenat předpoklad k porušení nebo odpadnutí základu smlouvy *Geschäftsgrundlage*. Obdobně tomu je i v italském *Codice civile*, který upravuje adaptaci nebo ukončení smlouvy v případě výskytu mimořádných a nepředvídatelných okolností, které zatěžují plnění povinností mimořádným způsobem.

Největší problémy lze zaznamenat zejména v oblasti pracovněprávních vztahů. Brexit může vést ke ztrátě pracovních míst nebo zákazu zaměstnání těch, kteří mají uzavřené pracovní smlouvy. Zasaženy jsou např. i zaměstnanci

³⁶ *Evropská unie po Brexitu*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-098-4.

nejrůznějších úřadů, resp. agentur Evropské unie sídlících na území Velké Británie, včetně například Evropské investiční banky. Samotní úředníci mohou být dotčeny pouze změnou sídla těchto úřadů, v případě pracovních poměrů se však může situace v důsledku změnit.³⁷

4.11 Korporátní právo

Existuje celá řada obchodních společností, které jsou založeny podle anglického práva a registrovány v Companies House v Cardifu. Jejich faktické správní centrum se však nachází v jiném členském státě, např. v České republice. Jde např. o anglické korporace ve formě Limited company a jiné. Brexit představuje pro takové společnosti určité problémy, neboť mezinárodní právo soukromé obchodních společností je rozlišuje podle toho, zda společnost je založena podle práva členského státu Evropské unie nebo státu třetího. Svoboda podnikání přikazuje uznávání zahraničních společností v rámci Evropské unie a jejich zrovnoprávnění s tuzemskými obchodními společnostmi nezávisle na jejich správním sídle nebo místě výkonu jejich činností. Pro společnost se sídlem v Evropské unii tak platí inkorporační teorie, podle které společnost podléhá tomu právnímu řádu, podle kterého je založena. Vůči společnostem, které podléhají právnímu řádu třetího státu, používá většina členských států teorii sídla. Podle ní pro takové obchodní společnosti platí právní řád státu, kde se nachází jejich skutečné sídlo. Zatímco zahraniční společnosti Evropské unie se sídlem hlavní správy společnosti ve Velké Británii profitují z teorie založení, představuje teorie sídla pro anglické zahraniční společnosti se sídlem na kontinentu celou řadu problémů. Podle přísného pojetí teorie sídla je třeba zahraniční společnost považovat za neexistující. Majetek a povinnosti společnosti anglického práva by tedy nebylo možné přiřadit žádnému subjektu, a tedy byly by bez pána.

Existuje řada řešení, jak by bylo možné těmto následkům předejít. Předně by bylo možné uvažovat o přeměně společnosti do formy, která je uznatelná ve státě jejího sídla. To by ovšem bylo velmi náročné a nákladné. Kromě toho by muselo k přeměně společnosti dojít ještě před Brexitem. Státy, které uznávají teorii sídla, mají nicméně zájem na tom, aby společnosti, které mají sídlo na jejich území,

³⁷ *Co Británie s EU vlastně dohodly? Přehled hlavních bodů postbrexitu* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/co-britanie-s-eu-vlastne-dohodly-prehled-hlavnich-bodu-postbrexitu-1376540>

mohly řádně existovat i po vystoupení Velké Británie. Ochotu k takovému řešení však nelze očekávat od samotné Velké Británie. Dále by se mohl stát, ve kterém společnost sídlí, vzdát teorie sídla pro všechny společnosti inkorporované ve třetích státech. Takový radikální krok by ovšem vedle inkorporace ve Velké Británii umožnil i volbu právních řádů jiných třetích států, podle kterých ovšem chybí evropský standard ochrany.³⁸

Proto je podle mého názoru třeba zvolit jinou cestu, a to přeměnu zahraničních společností ex lege. V určitém okamžiku by existující společnosti byly ze zákona přeměněny do formy uznávané právním řádem státu jejich sídla, například společnosti Ltd. by se přeměnily v s.r.o. Pro zakladatele by vznikly minimální náklady, a kromě toho by byla posílena právní jistota s ohledem na jednotnou platnost práva sídla pro všechny společnosti, které před tím podléhali anglickému právu.

4.12 Oblast průmyslového vlastnictví a autorských práv

Nejpodstatnější je zřejmě opuštění režimu unijního práva včetně ztráty působnosti Úřadu průmyslového vlastnictví v Alicante, který registruje ochranné známky a průmyslové vzory. Za účelem zajištění kontinuity ochrany ochranných známek a průmyslových vzorů bude zapotřebí vytvořit nový britský režim/úřad. Ten by ve Velké Británii převzal úlohu této agentury. V případě autorských práv a patentů je dopad Brexitu méně citelný.

4.13 Kartelové právo

Zcela nepochybně je zapotřebí úpravy kartelového práva po Brexitu, ať již ve smlouvě o vystoupení nebo v autonomním britském právu. Bez této úpravy by se ve vztahu Velké Británie k Evropské unii používal soutěžní zákon (Competition Act z roku 1998). V tomto předpisu obsažená úprava je nepochybně podstatným pokrokem oproti dosavadní situaci v tehdejší britském právu. Přesto však obsahuje tento zákon určitá archaická ustanovení. Tak například britská vláda je

³⁸ *BREXIT A NĚKTERÉ JEHO NÁSLEDKY* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/brexit-a-nektere-jeho-nasledky>

oprávněna podporovat bez omezení své podniky, povoluje exportní kartely a ochraňuje britské podniky před podniky zahraničními.

4.14 Insolvenční právo

V této velmi důležité oblasti se po Brexitu nabízejí tato možná řešení. Pro již zahájená řízení podle evropského nařízení o insolvenčním právu z roku 2002 by měla tato řízení být podle tohoto režimu též ukončena

Protože neexistuje v současné době žádná mezinárodní úprava, používají jednotlivé členské státy včetně Velké Británie vlastní tuzemskou úpravu insolvenčního řízení, která je v některých z nich ovlivněna modelovým zákonem UNCITRAL, do značné míry jsou členské státy ovlivněny právě platným evropským insolvenčním nařízením. Mělo by však dojít k uznávání a koordinaci insolvenčních řízení, jejichž úpravu by měla dohoda o vystoupení obsahovat.

4.15 Rodinné právo

S účinností vystoupení pozbývá vůči Velké Británii platnosti nařízení Brusel II. Místo něj se bude nadále aplikovat Haagská úmluva z roku 1970 o uznání manželství a rozluky od stolu a lože, kterou ovšem neratifikovali všechny členské státy.

Podstatné však je, že by měly být uznávány rozsudky o rozvodu manželství, vydané před okamžikem platnosti vystoupení.

Zdroj obrázku: <https://www.e15.cz/zahranicni/brexit-je-kompletni-velka-britanie-a-evropska-unie-jsou-jen-krok-od-uzavreni-dohody-o-budoucich-vztazich-1376533>

5. Závěr

Brexit ukázal cestu zemím Evropské unie, jak lze opustit toto společenství a stal se příkladným procesem, podle kterého se země Evropské unie mohou řídit, pokud by usilovaly o vystoupení ze společenství. V případě Brexitu tedy vystoupení Velké Británie z Evropské unie zatím nelze s jistotou určit, zda to byl krok dobrý či krok špatný, a to jako pro Velkou Británii tak pro Evropskou unii. Můj názor je takový, že Evropská unie přišla o jeden z hlavních pilířů společenství jak po ekonomické stránce, tak i po politické. Velká Británie dala ostatním zemím ve společenství určitý vzor, jak Evropskou unii opustit. Brexit jako takový byl a je ještě „během na dlouhou trať“, s ním bylo a je nedořešeno množství otázek. Dle mého názoru je budoucnost závislá na udržení obchodních a politických vztahů mezi oběma společenstvími. Brexit zasáhl do mezinárodního práva veřejného i soukromého. V mé magisterské práci jsem se převážně zaměřil na vliv na mezinárodní právo soukromé, což nám poukázalo na velice zmatečný a nejasný výsledek, který je dán uznáváním soudních rozhodnutí mezi Velkou Británií a Evropskou unií a naopak. V tuto chvíli nelze určit jaký konkrétní dopad Brexit bude mít na mezinárodní právo soukromé, lze však konstatovat a usuzovat, že do větší nevýhody staví Velkou Británii, jelikož ta odmítá uznávat rozhodnutí evropského dvora a evropských soudů. Je zde jedna z variant, že Velká Británie přistoupí na některou novou mezinárodní smlouvu nebo směrnici, dle které se bude řídit a uznávat soudní rozhodnutí z Evropské unie, či přistoupí na starší nařízení Řím I Bis nebo Brusel II bis.

Vstup Velké Británie do Evropského společenství v osmdesátých letech byl pro Brity velice důležitým okamžikem. Do této doby si myslím, že Evropské unie spíše nenaplnila očekávání obyvatel Velké Británie, spíše naopak. Toto ale s úplnou jistotou nelze říct, jelikož samotné referendum bylo velice těsné, i když dostačovalo na zahájení procesu Brexitu. Delší dobu se řešila otázka, zda Velká Británie přistoupí k tvrdému Brexitu nebo se dohodne s Evropskou unií v určité lhůtě na budoucí spolupráci a udržení politického stavu. Teď lze říct, že je velice důležité, že došlo k vzájemné dohodě, kdy se obě společenství domluvily vydat se cestou dohody, a tvrdý Brexit nebyl uskutečněn. Už v této chvíli lze poznamenat, že Brexit vytváří spousty nejasných otázek a je jen otázkou času, než se vše konkrétní dostane do určité zřetelnosti. Nedovedu si představit, kdyby nastal tzv.

„Tvrký Brexit“. Domnívám se, toto by mělo velice nepřijemný a mnohonásobně vyšší dopad, oproti cestě dohody mezi Velkou Británií a Evropskou unií.

Podle mé úvahy a názoru, jak tuto problematiku řešit bude závislé na obou stranách společenství, jak Evropské unie, tak Velké Británie. Jeden z priorit, jak Brexit úspěšně zvládnout a dokončit jako celek bez větších dopadů na jednotlivé země Evropské unie a Velké Británie je řešením a jednáním na úrovni politické. Myslím si, že by Evropská unie neměla vytvářet pro Velkou Británii zbytečně náročné a ztěžující stanoviska skrze obchodní spolupráci, vývozu a exportu zboží. Na druhou stranu Velká Británie by se měla snažit o zachování stávajícího stavu a v co nejširší míře spolupracovat s Evropskou unií jak po ekonomické stránce, tak především politické, ačkoli již nyní se zdá, že Velká Británie se bude snažit navázat ve větší míře obchodní styky a spolupráci s USA, než tomu bylo v předchozích letech. Evropský trh je pro Velkou Británii i tak velice důležitý.

Evropská unie mě už delší dobu přesvědčuje, že není jednotná a že se snaží udržet svou jednotnost „zuby nehty“. Chtěl bych poukázat na současnou dobu, dobu Covidovou, kdy se díky vlivu tzv. čínské chřipky dostal svět do velké krize. Právě v tuto chvíli si myslím, že Evropská unie by měla ukázat svoji sílu a dát lidem a zemím evropského společenství určitý směr s nadějí doufat v lepší zítřky. Bohužel toto se zatím neděje. Naopak Evropská unie přistupuje k tomuto celosvětovému problému velice vlažně a nechává jednotlivé státy společenství jednat podle vlastního uvážení. V některých státech Evropské unie vznikají velice zmatečná rozhodnutí, která se obratem mění. Lze vnímat také to, že v aktuálním čase není dodržována zásada společného „Shengenského prostoru“, jednoho ze základních pilířů Evropské unie. I toto mi dává další představu o fungování Evropské unie. Nabízí se mi myšlenka, zda sama Evropská unie zvládá tuto situaci, či zda sama neporušuje svá ustanovení. Velká Británie po vystoupení z Evropské unie si tak uvolnila možnost vytváření samostatných vlastních postupů v boji s pandemií proti Coronaviru 19. Velká Británie tak zvládá průběžně lépe zajišťovat proočkovanost svého obyvatelstva, zajištění většího množství očkovací látky. Nyní se již podstatně začínají organizovat uvolňovací opatření nařízených britskou vládou. Dle mediálních informací je nám předkládáno, že Velká Británie zvládá průběžný boj s Covidem 19 o poznání lépe než Evropská unie.

Závěrem bych chtěl uvést, že Velká Británie ukázala ostatním zemím společenství, že existuje možnost, kdy lze v rámci jednání z Evropské unie vystoupit. Současně si myslím, že může být otázkou času, zda ji nebudou následovat další země Evropské unie. Evropská unie bude možná i v budoucnu rozhodovat o své udržitelnosti.

6. Resumé

Základem této diplomové práce bylo seznámení s historicky prvním případem vystoupení jednoho členského státu – Velké Británie ze společenství Evropské unie.

Tento akt se stal historicky prvním případem, kdy na základě vykonaného referenda občanů Velké Británie došlo k nadpolovičnímu vyjádření vůle občanů vystoupit z evropského unijního uspořádání.

Projev vůle nadpoloviční většiny obyvatel Velké Británie určil směr, kterým bylo založeno jednání o vystoupení z EU. Následovalo období několika let jednání mezi EU a Velkou Británií. Tato jednání byla vedena jak mimo území Velké Británie - v institucích EU, tak na území Velké Británie v rámci svého vlastního zákonodárství. Problematika celého projektu vystoupení z EU byla řešena oběma komorami britského parlamentu za vlády více premiérů.

Složitost problematiky vystoupení z EU jedním z členského státu byla prvotní, neznámá. Celý postup procházel složitostmi, které se následně ještě odlišovaly dle jednotlivých specifik a odvětví. Šlo o to, že Velká Británie je svým územním členěním specifickým ostrovním společenstvím několika ostrovních částí tvořící společný celek. Názory na vystoupením z EU bylo komplikováno právě aspektem různých zájmů jednotlivých územních částí Velké Británie, v nichž od počátku nepanovala úplná jednotnost.

Přes všechna i dlouhodobější opakovaná jednání a řízení za účasti více premiérů Velké Británie nakonec dospěla k definitivnímu odchodu Velké Británie z EU - "BREXITU" v závěru r. 2021 v prosinci.

V současné době však ještě některé další konkrétní kroky navázané na zájmy jednotlivých odvětví procházejí dokončovacími procesy s úpravou přesných zadání a podmínek. Teprve realizace praktických dopadů občasně ukazuje na neúplnost fungování nastavených dohod a společných principů, kdy se ukazuje, že je potřebné tyto ještě sledovat a dopracovávat, aby nedocházelo k porušování mezinárodních dohod a smluv.

The basis of this diploma thesis was to get acquainted with the historically first case of withdrawal of one member state – Great Britain from community of the European Union.

This act became the first case in history when, on the basis of referendum conducted by the citizens of Great Britain, more than half of the will of the citizens to withdraw from European Union was expressed.

The expression of the will of the majority of the British population determined the direction in which the negotiations on withdrawal from the European Union were established. This was followed by a period of several years of negotiations between the EU and the United Kingdom. These negotiations took place both outside the UK – in the EU institutions and in the UK under their own legislation. The issue of the entire project of withdrawal from the EU was addressed by both chambers of British Parliament under the government of several prime ministers.

The complexity of the issue of withdrawal from the EU by one of the Member states was primary, unknown. The whole process went through complexities, which subsequently differed according to individual specifics and industries. The point was that there is a specific island commonality of several island parts forming a common unit. Opinions on withdrawal from the EU were complicated by aspect of the various interests of the various parts of the United Kingdom, in which there was no complete unity from the beginning.

Despite all the long – term repeated negotiations and proceedings with the participation of several Prime Ministers of Great Britain, it finally reached the definitive departure of Great Britain from the EU – „Brexit“ at the end of 2021 in december.

At present, however, some other specific steps linked to the interests of individual sectors are undergoing completion processes with the adjustment of precise assignments and conditions. Only the implementation of practical impacts occasionally shows the incompleteness of the functioning of the set agreements and common principles, when it turns out that it is still necessary to monitor and finalize them in order to avoid violations of international agreements and treaties.

7. Použité prameny

Závěrem bych rád uvedl, vzhledem k aktuálním vládním opatřením mi bylo velice nepříjemně sehnat kvalitní literaturu k tomuto tématu a celkově musím podotknout, že literatury na toto téma je dosti málo. Proto jsem se snažil čerpat hlavně z prověřených internetových zdrojů a odborné internetové literatury.

Veliké poděkování bych chtěl věnovat panu europoslanci Tomášovi Zdechovskému, který mi pomohl zajistit publikace na téma Brexit a našel si cenný čas mi zásadní problematiku tohoto tématu skrze emailovou komunikaci vysvětlit.

7.1 Knižní prameny

Drama zvané Brexit – Marek Jarolím

Brexit: drama psané přes průliv - Martin Kovář

Smlouva o fungování Evropské unie

Smlouva o evropské unie

7.2 Internetové zdroje

Brexit negativně ovlivní zejména automobilový průmysl: <https://echo24.cz/a/S8wGi/brexit-negativne-ovlivni-zejmena-automobilovy-prumysl>

Deset důvodů, proč zůstat v EU (23.2.2018): <https://echo24.cz/a/SGBNC/deset-duvodu-proc-zustat-v-eu>

Evropská unie musí změnit komunikaci, nebo zanikne (26.1.2018): <https://echo24.cz/a/S98sL/evropska-unie-musi-zmenit-komunikaci-nebo-zanikne>

Tomáš Zdechovský: Přispěl Brexit k větší oblibě EU? (6.12. 2018):

<https://ekonomickydenik.cz/blog/prispel-brexit-k-vetsi-oblibe-eu/>

Zastánci Brexitu, jejich lži a demagogie (29.6.2016): Zastánci Brexitu, jejich lži a demagogie: <https://zdechovsky.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=532617>

Unie by měla děkovat Británii za hrozbu brexitu (24.4.2016)

<https://echo24.cz/a/iSCrF/unie-by-mela-dekovat-britanii-za-hrozbu-brexitu>

Rozhovor:

Zdechovský: EU je teď hodně levicová, z brexitu se nepoučila, chyby se hledají všude jinde (16.2.2019):

<https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/93103/zdechovsky-eu-je-ted-hodne-levicova-z-brexitu-se-nepoucila-chyby-se-hledaji-vsude-jinde.html>,

Video:

Brexit – Táhle jsou dveře a jděte! (24.10.2019)

<https://www.youtube.com/watch?v=5eQIPMBkxi8>

Stránky a dokumenty:

Brexit info – stránka věnována brexitu a jeho důsledkům pro česko:

https://www.brexitinfo.cz/cs_cz/

Euroactiv.com – články o brexitovém dění:

<https://www.euractiv.com/sections/uk-europe/>

Euroactiv.cz – články o brexitovém dění:

<https://euractiv.cz/sections/brexit/>

Politico.eu- články o dění kolem kolem brexitu:

<https://www.politico.eu/?s=brexit>

Dohoda o vystoupení (V platnost vstoupila 1. února 2020):

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT(02)&from=EN)

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na straně jedné a Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku na straně druhé (předběžně platná od 1. ledna 2021):

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A1231\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A1231(01)&from=EN)

Brexit a některé jeho následky autor prof. JUDr. Luboš Tichý:

[Bulletin-advokacie.cz/brexit](https://bulletin-advokacie.cz/brexit)

